

کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا فه کۆلینه کا پراگماتیکیه

شیرزاد سەبری عەلی و ئەیاد فەیزوللاھ عثمان

پشکا زمانی کوردی- کۆلیژا پەروەردا بنیات، زانکۆیا دهوك، هەرێما کوردستانی-عێراق

((مێژوو یا وەرگرتنا فه کۆلینی: 21 تەباخی، 2019، مێژوو یا رەزامەندی بە لافکرنی: 15 چریا ئیکی، 2019))

□

پوختە

میەفانکرن کردەیه که ژ کردەیین ناخفتی، کو پەبوەندی ب پراگماتیکا زمانیه هەیه. ئەو فه کۆلینه ب نافونیشان: (کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا- فه کۆلینه کا پراگماتیکیه)، کو هەولدهوت فه کۆلینی ل کردهیا میهفانکرنی و جۆر و سزاتیجیین ئەوی بکەت، ئەوژی ب مەرەما هندی داکو گرنگی و رۆلی ئەفی کردهیی د ناو ناخفتنا خەلکی گۆفەرا بەهیدیندا بهیته دیارکرن، ئەوژی ل دویف ریناز وەسفی شیکاری هاتییه ئەنجامدان و بۆ گەشتنا رێژەیا بکارهینانا جۆر و سزاتیجیین میهفانکرنی د ناخفتنا خەلکی گۆفەرا بەهیدیندا، پشت ب شیوازی ناماری هاتییه بەستن. نارمانجا سەرەکی ژ ئەفی فه کۆلینی ئەوه، کو بۆ هەر بارودۆخەکی هەلبژارتی، سزاتیجیین بکارهاتی یین میهفانکرنی بهیته دیارکرن. فه کۆلین ژبلی پێشه کی و ئەنجامان ژ دوو پشکان پێکدهیت. پشکا ئیکی ب نافونیشان: (میەفانکرن، ئەرک و جۆر). ئەو پشکه ب گشتی جهختی ل تیگهه و ئەرک و جۆر و سزاتیجیین میهفانکرنی دکەت. پشکا دووی ب ناوی (جۆر و سزاتیجیین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا)یه، کو بەحسی جۆر و سزاتیجیین میهفانکرنی یین بکارهاتی ل دەو ناخفتنکەرین گۆفەرا بەهیدینی دکەت.

پەتین کلیدار: میهفانکرن، تیۆرا رەوشتی، کردەیین ناخفتی، پراگماتیک

پێشه کی

1- نافونیشانی فه کۆلینی:

ئەو فه کۆلینه ب نافونیشان (کردهیا میهفانکرنی د زمانی کوردیدا- فه کۆلینه کا پراگماتیکیه)، کو هەول تیدا هاتییه دان، تیشکی بیخیتە سەر تیگههی کردهیا میهفانکرنی. هەر وەسا جۆر و سزاتیجیین ئەوی یین بکارهاتی ل دەو ناخفتنکەرین گۆفەرا بەهیدینی.

2- گرنگیا فه کۆلینی:

گرنگیا ئەفی فه کۆلینی د ئەقان خالاندایه:

- أ- ل دویف زانیارییین مه، هەتا نهۆ د زمانی کوردیدا چ فه کۆلین ل سەر ئەفی نافونیشانی نههاتییه نقیسین.
- ب- ئەو کردهیه، کردهیه کا گرنگه د ناخفتنیدا و د پرۆسیا پەبوەندیکرنیدا، گەلەك دهیته بکارهینان.

3- کەرەستە و نمونەییڤە کۆلینی:

کەرەستە و نمونەییڤە کۆلینی ژ ئاخفتنا (75) ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی هاتینە وەرگرتن.

4- ریبازا ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە ل دویف ریبازا وەسفی-شیکاری هاتییە ئەنجامدان و بو دیارکونا جۆر و ستراتیجییڤ بکارهاتی ل دەڤ ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی، پەنا بو شیبوژی ناماری هاتییە برن.

5- پرسیارین ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە هەولددەت بەرسقی ل سەر ئەڤان پرسیارین ل خواری بدەت:

أ- ریبزەیا بکارهینانا جۆرین مېهفانکرنی ل دەڤ ئاخفتنکەرین گۆڤەرا بەهیدینی، چەند ژ ئەوان ب (بەل) و چەند ب (نەخیڤ) هاتینە بەرسفدان؟

ب- د هەر بارودۆخەکی وەرگرتیدا کیژ ستراتیجییڤ مېهفانکرنی هاتینە بکارهینان؟

6- نافەرۆکا ڤە کۆلینی:

ئەڤ ڤە کۆلینە ژبلی پېشەکی و ئەنجامان ژ دوو پشکان پیکدەیت. پشکا ئیکی ب نافونیشان: (مېهفانکرن، ئەرك و جۆر)، کو تیدا ب شیوہکی گشتی بەحسی کردەیا ئاخفتنی یا مېهفانکرنی، مېهفانکرن و رەوشت، مېهفانکرن و پراگماتیک، جۆر و ستراتیجییڤ مېهفانکرنی هاتییە کرن. پشکا دوو ب نافی (جۆر و ستراتیجییڤ مېهفانکرنی د زمانی کوردیدا) یە، کو د (6) بارودۆخین ژیکجودادا هاتینە وەرگرتن.

پشکا ئیکی: مېهفانکرن، ئەرك و جۆر

– کردەیا ئاخفتنی یا مېهفانکرنی:

تشتی هەرە بەرچاڤ د تیورا کردەین ئاخفتنیدا ئەو، کو سەرنجا مروفی رادکیشیتە ئەوان جوداهییڤ هیزا ئاخفتنی کو د نافەرا کردەییڤ ئاخفتنی یین راستەوخۆ و نەراستەوخۆ هەین. هەر وەکو (سیریل) ددەتە دیارکرن، کو کردەییڤ ئاخفتنی یان راستەوخۆنە، کو ئاخفتنکەر پستەکی دەرڤریت و مەبەست و نیازا ئەوی هەر وەکو ئەوان پەیفانە یین هاتینە درکاندن (Searle, 1979: 30)، یان ژی نە دراستەوخۆنە، کو ب چەندین ریکین جودا دەینە دەربرین. گەنگەشە کرن ل سەر چەوانییا هەلبژارتنا ئیک ژ ئەڤان ریکان ژ لای ئاخفتنکەرێڤ، دمیڤیتە ل سەر پروسسسا ب رېڤەبرنا رۆخساری و پەیوهندییا باری جفاکی و پلەیا جفاکی یا ئاخفتنکەری، هەر وەسا رال سەر هەلبژارتنا ئەوان جۆرە کردەین ئاخفتنی یین کو پیرانینین جفاکی کۆدکەت و دڤەشیریت.

(سیریل) ددەتە دیارکرن، کو د کردەیین ئاخفتنی یین نەراستەوخودا، ئاخفتنکەر پەیوهندیکرنی ل گەل گوهداری دکەت پتر ژ ئەوی یا کو ئاخفتنکەر دبیژیت، ئەوژی ب ریکا پشتبەستنی ب پیرانین هەڤشک د نافەرا ئەواندا چ یین زمانی بن یان نەزمانی. هەر وەسا دبیت مەبەستا ئاخفتنکەری گەلەك ژ ئەوی یا دویربیت، ئەوا د هزرا گوهداریدا هە. د کردەیا ئاخفتنی یا نەراستەوخودا مەبەستا

ھندەك جارەن دەیتە کردەیا روی
خۆشکرنی (face-enhancing act) ژبو
گوھداری (Kerbrat-Orecchioni, 1997: 14).
چونکی ل فیری ئاخفتنکەر د ئەفی کردەیا
ئاخفتنیدا ھندەك دەرفەتان پیشکیشدەت، کو
بو گوھداری جەھی مفاوەرگرتنە. ھەر ل سەر
ئەفی مزاری مېھفانکرن دەیتە ھژمارتن وەك ئیک
ژ کردەیین دەربەیین ھەستان (expressive)
یا کردەیا ئاخفتنی یین ژ لای (سیرل) یقە ھاتینە
دیارکرن (Searle, 1975, 15). ھەر وەسا ئیک ژ
کردەیا ئاخفتنی یا دەربەیین دلخۆش
(convivial) یا کو ژ لای (لیچ) یقە ھاتینە
بەحسکرن (Leech, 1983, 104). لی (سوزوکی)
دیاردەت، کو مېھفانکرن دەیتە ھژمارتن وە کو
جۆرەك ژ داخوایی، ل دەمی ئاخفتنکەر پیدفی
دبیت، کو پرسیارا گوھداری بکەت ژبو
بەشداربوون یا ئامادەبوونی د بۆنە کا تاییەتدا. د
ئەفی بارودۆخیدا و ل سەر ئەفی دیتنا (سوزوکی)
مېھفانکرن وەك کردەیا ئاخفتنی یا دانا فەرمانان
یا (سیرل) دەیتە ھژمارتن. ھەر وەسا وە کو
کردەیا ئاخفتنی یا (پیشرکی -
competitive) یا (لیچ) دەیتە
دەستیشانکرن، کو ھەر ئەفە بوویە جەھی
گرنگیپیدانی ژ لای (براون و لیفنسون) ی
(1987) د چارچۆفەیی کردەیا تیکچوونا
رۆخساری (face-threatening act) دا
(Suzuki, 2009: 87).

ئاخفتنکەری ل سەر ئەوی یا دبیت یا جیاوازه ژ
ئەوی مەبەستا ئەوی ھە. د ئەقان جۆرە
کردەیین ئاخفتنیدا کار یی نەدیارە، ھەر وەسا ژ
جۆرە رستەیا کا نەئاسایی پیکھاتییە. بو نمونە:
رستەیا بریاردانی ژبو پرسیارکرنی دەیتە
بکارھینان) دبیت ئەو ھەستی خۆش بەیتە
بنپیکرن و نەخۆشکرن، ژبەر واتایا ئەوی
رستەیی - ئەو واتایا ژ پەیقین رستەیی
دەردکەفیت - و دبیت نەھیتە پیشیلکرن،
چونکی ئاخفتنکەر یی پیکولی دکەت، مەبەستا
خۆ ب شیوہیەکی نەراستەوخۆ بگەھینتە
گوھداری. وەکو: (دی شی گلیشی بەیە
ژدەرفە؟) ئەو رستەیا بریاردانی کو ب شیوہیی
پرسیار ژ گوھداری دەیتە کرن، ئانکو ئەم دشیین
بیژین بریاردانە کا نەراستەخۆیە، کو ل کەسی
بەرامبەر ب شیوہیی پرسیار دەیتە کرن و کاری
بریاردانی ژ یی دیار نینە (Searle, 1975:60).
(61).

ئەگەر تیکەھی کردەیین ئاخفتنی دیاربکەین،
کو ئامازەیا بو مەبەست و نیازا ئاخفتنکەری د
دەربەیین کا ئاخفتنی یان پتردا. کردەیا ئاخفتنی یا
مېھفانکرنی - Invitation ژ ی ل ئەوی دەمی
دیاردبیت، ل دەمی ئاخفتنکەر نیازا خۆ
دیاردکەت، ژبو داخوایکرن بەشداربوون یان
ئامادەبوونا گوھداری د بۆنە کا تاییەتدا.
مېھفانکرن ژ ی کردەیا کا مەبەستییە
(illocutionary speech act) کو

۲- کاری رۆخساری د ناؤ جفاکی ئاخفتنیدا یاییکهاییه ژ ئهوی ههولدانای بو دروستکرن و مان و پارازتنا رۆخساری د دهمی ئاخفتنیدا (Richard & Webber, 1992: 281).

د زمانیدا رهوشت یی پیکهاییه ژ ئهوان دهربرینین کو تو پیکولی بکهی دهربرینین جوان و شرین بکاربهینی ژبو کسهی بهرامبهر ل دویش پلهیا ئهوی یا جفاکی و ئهوی پهیوه‌ندییا د ناڤه‌را ئاخفتنکهری و گوهداریدا ههی. د زمانی کوردیدا دهربرینین وه‌کو: (بی زه‌حه‌ت، دی شی، نه‌گه‌ر نه‌زیه‌ت نه‌بیت، نه‌ز حه‌زدکه‌م...هتد)، د میه‌فانکرنیدا بکاردهین. وه‌کو د نه‌فان نمونه‌یاندا دیاردییت: (دی شی سوبه‌هی ئامادده بی بو خوارنا فراینی ل ده‌ه مه.)، (نه‌ز گه‌له‌ک حه‌زدکه‌م بو شیفی تو میه‌فان بی ل ده‌ه من.)

زارافی میه‌فانکرنی رۆله‌کی کاربگه‌ر د چارچۆفه و بواری رهوشتی و رۆخساریدا دینیت، کو د نه‌فی بیافیدا ب "بهایی جفاکی" و "رۆخساری کسهی" هاتییه پیناسه‌کرن، کو خه‌له‌ک بانگه‌شی و داخووا مافی ژبو خو دکهن (Goffiman, 1974: 224). د ناڤه‌رۆکا تیورا (براون و لیقنسون) یدا ئه‌وا ل دۆر کرده‌یا تییکچوونا رۆخساری (face threatening act) ل سالا (1987) هاتییه، میه‌فانکرن ب خوژی دبیته نه‌گه‌ری دروستبوونا کرده‌یا تییکچوونا رۆخساری، ژبه‌ر نه‌فی یه‌کی ژی

لی هه‌ر چه‌وان بیت، میه‌فانکرن کرده‌یه‌کا ئاخفتنییه، ب واتایا هندی دهیت، کو کسه‌ک ب شیوه‌یی پرسیار یان داخوویا تشته‌کی ژئیکی بکه‌ت یان کاره‌کی بکه‌ت یان بهیته جهه‌کی دیارکری. دڤیریدا مه‌رجی ناڤه‌رۆکی داواکرنه ژ کسه‌کی کو بیته به‌شه‌ک ژ تشته‌کی و چیدبیت کۆمه‌ک بیت یان پرۆسیسه‌ک بیت، به‌لی مه‌رجی ئاماده‌کاری ئه‌وه، کو ئه‌و تشتی دهیته پیشکیشکرن، گوهدار به‌رامبه‌ری که‌یفخۆشه و پیشینی دهیته کرن، کو بو گوهداری باش بیت و چیدبیت هه‌لیژارتنا ره‌تکرنی بو هه‌بیت (AL-Sulaimaan.M.M, 2001:11).

می‌ه‌فانکرن و ره‌وشت:

ره‌وشت، ئه‌و مژاره یا کو کارتیکرنه‌کا مه‌زن ل سه‌ر مرۆفایه‌تی هه‌ی و ب کویری کارتیکرنی ل په‌یوه‌ندیین مرۆفی دکه‌ت. هه‌ر وه‌کو (براون و لیقنسون) دده‌نه دیارکرن کو ره‌وشت بنچینه‌یی دروستبوونا داخوویین جفاکینه. هه‌ر تیوره‌کا نه‌فی چهندی روه‌ن و ئاشکرا ژی بکه‌ت ب نه‌فی چهندیقه یاگریدا‌یه و دچیه‌ د بن چارچۆفه‌یی ژیا نا جفاکییا مرۆفانقه (Trong, 2012: 7).

د خواندین زمانیدا ره‌وشت ب نه‌فان ئه‌رکان رادییت:

۱- چه‌وا زمان دهربرینا دویراتییا جفاکی د ناڤه‌را ئاخفتنکهران و رۆلی ئه‌وان یی جیاوازا دکه‌ت.

چ ھەرەشەیان، لی زیدەباری ئەفی گوتنی ئەم دشیین دیاربکەین، کو رۆخساری گوهداری ژى د ھندەك بارودۆخاندا دكەڤیتە ژیر ھەرەشەیی، ئەوژی ل دەمی نەپرازیوونی، ئەگەر كەسى ئاخفتنكەر خودان پلەیه كا جفاكى یا بلند بیت، یا ب ساناهی نابیت بو گوهداری كو ل سەر مېھنانكرنی پرازینەبیت، بېگومان دى بیتە ئەگەرى تیکچوونا رۆخساری ئەوی (گوهدار). ھەرەسا پرازیوون ژى رۆخساری گوهداری د ھندەك بارودۆخاندا تیکدەت، ب تاپەتی ئەگەر ئاخفتنكەرى مەبەستەك ژ ئەوی مېھنانكرنی ھەبیت، ئانكو ب شیوەیی بەرتیل بیت یان ژبەر ھەر مەبەستە كا دى بیت، كو ئاخفتنكەرى ھەبیت كو د ئەنجامدا گوهدار پى شەرم بکەت، ژ بەر ئەفی یەكى ئەم دبینن، كو مېھنانكرنا باش و ساخلەم ل ئەوی دەمی پەیدادبیت، ل دەمی ئاخفتنكەرى چ نیازین خراب نەبن و ژ دل و فیان كەسى بەرامبەر مېھنان بکەت، د ئەفی دەمیدا گوهدار ژى دڤیت ل سەر ئەوی مېھنانكرنی پرازیبیت، ئەگەر چ بەلگەیین بەیز ژبو نەپرازیوونی دەستیدا نەبن، كو ئەفە ھەمی دبیتە ئەگەرى باشوون و موکۆمکرنا پەیوەندییین ھەر دوو لایان.

سەرەرایى ئەفی چەندى ئاخفتنكەرین بیانی ل دەمی فیروونا زمانەكى، دڤیت شەھرەزایی بنەمایین پراگماتكى ژى بن، ژبو دروستكرنا رستەیه كا پر واتا و ل گەل بارودۆخى ئەوی

پرازیوون و رەتكرنا مېھنانكرنی دبنە ئەگەرى مەترسیی ل سەر رۆخساری مېھنانكەر(ئاخفتنكەر) و مېھنانى(گوهدارى)دا. ب شیوەیه كى گشتى مېھنانكرن د بەرژەوهندییا مېھنانیدایە، كو ئەو پتر ھەست ب ئارامیی دكەت ژبو پرازیوون یان نەپرازیوونى. كریارا مېھنانكرنی مەرەم و فیانا مېھنانكەرى دیاردكەت ژبو دروستكرن و مان و موکۆمکرنا پەیوەندییان ل گەل مېھنانى، ژ بەر ئەفی یەكى ب رۆخساری پۆزەتیف یى مېھنانكەرى دەیتە ھژمارتن، بەلى د ھەمان دەمدا مېھنانكرن دبیتە جھى تیکچوونا رۆخساری نیکەتیف یى مېھنانى ژى، چونكى گوشار دكەڤیتە سەر مېھنانى، كو ب ئەنجامدان ھندەك كارین مېھنانكەرى رابیت، ئەگەر ژى بەیتە داخوازكرن. ژ لایەكى ديفە رۆخساری پۆزەتیفی مېھنانكەرى ژى دكەڤیتە ژیر مەترسیی ل دەمی پرازینەبوون ل سەر مېھنانكرنا ئەوی ژ لایى كەسى بەرامبەرڤە دەیتە كرن (Al-Asadi, 2015: 15). ل دویف ئەفی گوتنی ئەم دشیین روهنكەین، كو ل دەمی ئاخفتنكەر كەسەكى مېھنان بکەت و پرازیوون ل سەر نەھیتە كرن، ل ئەوی دەمی كەسى ئاخفتنكەر دى كەڤیتە شەرمى(كریارا تیکچوونا رۆخساری face threatening act) و ب ئەفی چەندى كەسى گوهدار ب بریاردەر ل سەر پرازیوون یان نەپرازیوونا ئەوی مېھنانكرنی دەیتە ھژمارتن، ژ بەر ئەفی یەكى ژى رۆخساری ئەوی ناكەڤیتە بەر

ئەفئی یەکی دئی چەندەکی ل سەر پراگماتیکی و کارتیکرن و شیاین ئەوی ئاخفین و رەنگفەدانا ئەوی ل سەر مېھفانکرنی دئی دیارکەین. ھەر ژ دەمی پەیدا بوونا پراگماتیکی تا نوکە یا بووبە جھئی سەرنجراکیشانا زۆربەیا زمانفانان و بەردەوام فەکۆلین ل سەر ھاتینە ئەنجامدان و ب چەندین شیوہیان ھاتیبە پیناسە کرن. ھەر وەکو (ریچارد، پلات و ویەر) دیاردکەن، کو پراگماتیک یا پیکھاتیبە ژ فەکۆلینا:

– چەوا رافە کرن و بکارھینانا دەربرپیان پشتبەستنی دکەنە سەر ئەوان پیرانیین ژ دەر فەئی زمانی؟

– چەوا ئاخفتنکەر کردەین ئاخفتنی تیدگەھیت و بکار دەھینیت؟

– ب چ ئاویەکی ئاخفتنکەر بنیاتی رستی دئیحیتە ژیر کاریگەریا ئەوی پەیوہندییا د نافہرا ئاخفتنکەر و گوھداریدا (Richard & Webber, 1992: 284).

ھەر وەسا ژ لایئ (یول) یفە ب ئەفی ئاویی ھاتیبە پیناسە کرن:

– پراگماتیک فەکۆلینا واتاین ئاخفتنکەرینە.

– پراگماتیک یا پیکھاتیبە ژ فەکۆلینا واتایا نافەرۆکا ئاخفتنی (Yule, 1996: 3).

ژ بەر ئەفی یەکی زانینا واتاین پراگماتیکی ب کارەکی گرنگ دەیتە ھژمارتن ژبو دروستکرن کردەیین ئاخفتنی، ئەوژی داکو ئەو ئاخفتن ب شیوہیەکی دروست بگەھیتە گوھداری. ھەر

رۆیدانی بگونجیت، چونکی فیربوونا زمانەکی ب تنی زانینا چەند پەیف و رستەیەکان نینە، بەلکو پیدفیبە کەسی فیرخواز تیگەھشتنە کا باش د کەلتور و رەوشەنیرییا زمانی دوویدا ھەبیت، ژبو شارەزابوون د بنەمایین پراگماتیکیدا، داکو نەبیتە ئەگەری تیکچوونا رۆخساری کەسی بەرامبەر. ھەر وەکی (سوزوکی) ددەتە دیارکرن، کو پیکھەنەریین پراگماتیکی ئاماژی ددەنە ستراتیجیەتین لیکسیکی و ریزمانی و دیالۆگی.

ھەر وەسا ئەوان ستراتیجیەتین گریدای رەوشتیفە، ژ بەر ئەفی یەکی ل دەمی فیرکەری زمانی دووی دگەھیتە ئاستەکی باشی فیربوونی، ل سەر ئەوی پیدفیبە زانین و رەوشەنیرییا کا باش د کەلتور و بەھا و رەوشتی زمانی دوویدا ھەبیت، ژبو دروستکرن دەربرپیان گونجای کو ل گەل بارودۆخی ئەوی کردەیا ئاخفتنی بگونجیت، داکو نەبیتە ئەگەری لیکتینەگەھشتنی د نافہرا ئاخفتنکەری زمانی ئیکی و یی دوویدا (Suzuki, 2009: 89). ئەو چەندە ب شیوہکی گشتی ل سەر ھەمی کردەیین ئاخفتنی و ب تاییەتی ل سەر کردەیا مېھفانکرنی دگونجیت.

– پراگماتیک و مېھفانکرن:

ژبەرکو بابەتی مە ل سەر مېھفانکرنییا و چەندین جۆر و شیوہیین مېھفانکرنی ھەنە، ئەفجا ئەگەر دروستکرن و بەرسفدانا مە ژبو ئەوی مېھفانکرنی یا دروست و گونجای نەبیت، دبیت مە تووشی چەندین ئاریشان بکەت، ژبەر

هەلویست وەرگرتنی بەرامبەر کەسەکی
(Eslami, 2005: 26). بۆ نمونە:

—تە ئەقێت قەهوەکی بۆ تە بینم؟

ل دەمی ئەف رستە د بارودۆخە کیدا دەیتە
بکارهینان، کوماموستا ب ترانەفە بیژیتە قوتابی،
ل دەمی ب شیوەیهکی رپوینشتبیتە خوار هەر
و هکول چایخانێ. هەر چەندە ئەف جۆری کردەیا
ئاخفتنی یا دلخۆشکەر نینە، ئانکو ئەف دەرپرینە د
بنیاتدا دەرپرینە کا خوشییە، بەل ل دەمی د
بارودۆخەکی ب ئەفی رەنگیدا دەیتە گوتن،
دبیتە دەرپرینە کا شکاندنی. ئەف جۆری
رپسواکرنی ژلایی ئاخفتنکەریفە ب شیوەیهکی
پراگماتیکی دەیتە بکارهینان. هەر وه کو (لاینز)
ددهتە شروڤه کون کو ل دەمی دەرپرینا
میڤهقانکرنی دەیتە گوتن د نافەرۆکا دەمهکی
نەگونجایدا و ئاخفتنکەر(ماموستا) و
گوهدار(قوتابی) دزانن، کو نوکە نەدەمی
فەخوارنا قەهوییه، ژبەر ئەفی یەکی دیاردبیت،
کو ئەف میڤهقانکرنە ژبەر ئەگەرەکی دییه، ئانکو
داخواییه که ب شیوهی گازندی بۆ گوهداری،
ژبەر کریارا ئەوی (Lyons, 1977: 157).

د ناستی پیشیلکرنای ئیک یان پتر ژ راستیه کا
گشتی یا بنه مایی هەر وه زی(کاری ب کوم) دا، ل
دەمی ئاخفتن ژلایی پراگماتیکیفە یا راستگو
نەبیت، ئەو راستیا گشتی ژ چارچۆفەیی
رۆخساری خۆ دەر دکەفیت و دەیتە پیشیلکرن،
ئەفەژی ژبەر مەبهست و نیازین

وه کو (چاپ) دیاردکەت، داکو بشیی زمانی ب
شیوەیهکی نمونە ی بکاربهینی و پەیوهندیکرنە کا
کاریگەر ل گەل کەسانین ژدەر فە ی کەلتووری
خۆ بکاربهینی، زانینا زمانی ب تنی بەس نینە،
بەلکو هەبوونا زانیارییان د پراگماتیکیدا یا
پیدفیه، کو ئەف چەندە ب دەستەفە بهیت (Trong, 2012: 18).

ل خواری دی هەولدهین کورتیه کی ل سەر
پراگماتیکا نەدلسۆز دیاربکەین، پاشی دی
پەیوهندییا پراگماتیکی ب کردەیا میڤهقانکرنی
دیاربکەین:

(پراگماتیکا نەدلسۆز(بی) رەحم) —
(pragmatic insincerity): ئەف جۆری
پراگماتیکی ژلایی (ئوتسومی) فە هاتییه
پیناسە کون، ب نیازا شکاندنی ب هاریکاریا ئیک
ژ بنه مایی پراگماتیکی. شکاندنا ئیک یان پتر ژ
بارودۆخین خوشیی ئەوژی ب رپکا کردەیین
ئاخفتنی. ئەوژی ل دەمی دەرپرینە کا راست و
دروست د ناف پەیوهندیکرنە جفاکیدا هەبیت و ب
رپکا بنه مایی تیورا رەوشتی دەیتە پیشیلکرن.

دەربارە ی شکاندنا بارودۆخەکی خوشیی ژ
کردەیین ئاخفتنی. هەر وه کو(ئیسلامی) ددهتە
دیاربکرن، کو دەرپرین خەمگین ئەو جۆری
کردەیین ئاخفتنی، کو ئیک ژ بارودۆخین
خوشیی ب دەستفە نەهاتییه، کو ئەف چەندە ب
مەبهست ژلایی ئاخفتنکەریفە هاتییه ئەنجامدان ژبو

زمانفانی، کو د ناؤ مهودایین ئاسایی یین واتاییدا نینه (Utsumi, 2007: 509). هدر وه کو (براون و لیفنسون) د تیورا رهوشتیدا ددهنه دیارکرن، کو ستراتیجیه تهك یان پتر یا شکاندنی (violation) د پراگماتیکا شکاندنیدا ب دهستقه دهیت. ئانکول فیروی گریدانهك د ناقبهرا رهوشتی و میهفانکریندا ههیه، لهورا پیدقییه دهربرینن نهوی میهفانکرین ل دویف بارودوخی بگونجن. بو نموونه ستراتیجیه تا گلهك یا ب رهوشت ئانکو یا تزی دهربرینن ریترگرتنی بیت، کو د هندهك بارودوخاندا دهیته هژمارتن، ئیک ژ ستراتیجیه تیپ رهوشتی یین شکاندنی یین کو ژ بهر مدهرم و مهبهسته کا پراگماتیکا شکاندنی هاتییه گوتن. (Kadhim and Al-Hindawi 2017: 133)

(. هدر وه کو د نموونا خواریدا پتر روهندییت: د بارودوخه کیدا کو ههقالهك ئیکی میهفانکه ته مال بو شیقی و گوهدار رازینه بیت، ل نهفی دهمی ههقالی نهوی ب شیویه کی ترانه کری بیژی: تو چ دیژی نه زبانی نه گهر نه ز ته میهفانکه مه ریکسوس بو شیفخواری.

بکارهینانا دهربرینن زیده ب رهوشت د ناقبهرا دوو ههقالان یان دایک و باب و نهندامین نیژیکین خیرانیدا ب دهربرینن نه روهنکری وترانه پیکری یین پراگماتیکی دهیته هژمارتن.

–نهر کی میهفانکرین:

میهفانکرین باراپتریا جاران ئامازهیا رهوشتی پوزه تیغه. هدر چهنده نهؤ کردهیا ئاخفتنی دبیت

ئاخفتنکه رینه (Utsumi, 2007: 508). مه بهست ژ نهفی راستیا گشتی نهوه، کو نهوی پیکولی بکه، ئاخفتنا ته (میهفانکرین) بلا یا ب زانیاری بیت، وه کو یا پیدقی بیت، نه زیده تر و نه کیتر بیت. بو نموونه:

–ته دقیت جاره کی فراینی پیکفه بخوین؟

پیشیلکرین د چه ندادتیا راستیا گشتیدا ل فیروی نهوه، کو د نهفی دهربرینا ل سه ریدا، کردهیا میهفانکرین بو مه دیار دکهت، کو یا کیم زانیاریه بو گوهداری ژبو هندی، کو ب دروستی تیگه هیت، کا نهو میهفانکرین یا ژ دله یان ب تنی گوتنه که، ئانکول دهؤ گوهداری جوړه دهربرینهك ب دهستقه دهیت، یا ههقدژه ل گهل نهوی راستیا گشتی د ناؤ جفاکیدا هدی، چونکی ل فیروی ئاخفتنکه چ جوړه بارودوخی خوش یین کردهیا ئاخفتنی یا میهفانکرین به حس ناکهت، ههروه سا وهخت و جهی میهفانکرین ژی بی دیارینه (Levinson, 1983: 346). ژ بهر نهفی چه ندی (لیچ و توماس) دیژنی "توشبوونا پراگماتیکی- pragmatic"

Implications، لهورا میهفانکرینه کا ب نهفی جوړی ب راسته قینه ناهیتنه هژمارتن، بهروفاژی نهؤ میهفانکرینه ب کردهیه کا ئاخفتنخوش دهیته هژمارتن (Leech and Thomas, 1990: 181).

جوړه کی دی ژ بنه مایی پراگماتیکی، کو دهیته بنپیکرن، ل دهمی بکارهینانا راستیین

ل دەمی ئاخفتنی دەیتە هژمارتن. مێهفانکرن ب چەند ئەرکەکان رادبیت ژ ئەوان ژێ:

۱- موکۆمکرنا پەپوهندیبیان د نایبەرا هەفالاندا و پشکداریکرنە د هەستین هەقدوو دا.

۲- سوپاسیکرن ژ لای مێهفانیکە دەیتە کرن ژبو ئەوی مەرداتی و فیانی و خزمەتا بەرچاڤ یا بو ئەوی هاتیە پشکیشکرن.

۳- هاریکاریە کە ژ لای کەسە کێفە.

۴- چالاکیین جفاکی پندفی ب ئاهەنگان هەپە. وەکو رۆژا ژداییکوونی، وەرگرن خەلاتەکی ب بەها، یان شەهیانین بیک و زافایان. دقیریدا مێهفانکرن رۆلی خۆ دگێریت، چونکی د پتریا ئەفان چالاکی و ئاهەنگاندا کردەیا مێهفانکرنی پەیدا دیت.

۵- کردەیا مێهفانکرنی دیتە ئەگەر، کو هەقال و خزم د دەمی ئاهەنگاندا ئیک دینن یان سەرەدان چیبین، یان چوونا سەیران ل گەل هەڤ دوو پەیدا بن (Al-Asadi, 2015:16-17).

مێهفانکرن د کەلتوری کوردیدا:

ژبو هندی بشین شوڤە کرنە کا باش ل سەر مێهفانکرنی د گۆڤەرا بەهدینیدا بدەینە دیارکرن، پندقیبە بەگراوەندەکی ل دۆر جفاکی کوردی ل دۆر ئەفی مژاری بدەینە پشچاڤ. هەر وەسا تیشکەکی بیخینە ل سەر چەوانییا دروستبوونا مێهفانکرنی ل دەڤ ئەوان. جفاکی کوردی کو باراپتر یی گریداپە ب عەشیرەتگەریبێڤە و خیزان و خزم رۆلەکی کاریگەر تیدا دگێرن. هەر وەسا

هەندەک جارن وەک کۆسپ و تەگەرەک ل بەرامبەر رۆخساری گشتیی تاکە کەسی بەیتە بکارهینان. هەمەجۆریا بکارهینانا مێهفانکرنی کارتیکرنی ل سەر ستراتیجیەتین پەپوهندیکرنی دکەت، هەندەک ژ ئەفان ستراتیجیەتان ب رۆخساری پۆزەتیفی تاکە کەسە کێفە د گریداپە، چونکی کردەیا مێهفانکرنی دەربرینی ژ بەردەوامبوونا فیان و موکۆمکرنا پەپوهندیبیان دکەت. هەر وەسا هەندە کین دی کاریگەرە کا نیکەتیف ل سەر رۆخساری رەنگفەدەت، ئەوژی ئەگەر ب دلی گوهداری نەبیت و شەرمبەت ئامادە نەبیت، بەلی ب شیوەکی گشتی باراپتریا ئەفان جۆرە ستراتیجیەتان ژبو ریزگرتن و پندقیاتییا رۆخساری ئەوان تاکە کەسین جفاکییە (Al-Darraj, Voon Foo, 2013: 1052).

مێهفانکرن هەر وەکو کردەیا پەپوهندیکرنی و دیاردەیا کە رەوشتی د ناڤ جفاکیدا ، ب دەستەبەرکرن پەپوهندیە کا گونجای و ب رینکوبینک د پشقەبرن و مانا پەپوهندیین جفاکیدا رادبیت. هەر وەسا ب دەربرینە کا ب رەوشت یا زمانفانی دەیتە هژمارتن. هەر چەندە مێهفانکرن د پیکهاتە و کارکرن خۆدا یا سادەپە، بەلی د راستی ژیدا ب دیاردەیا کە ئالۆز د پەپوهندیکرنا تاکە کەسین جفاکیدا دەیتە هژمارتن. هەر وەسا ب ستراتیجیەتە کا گرنکا ئاخفتنی و د کنترۆلکرن پەپوهندیین جفاکی یین تاکە کەساندا

چونکی د کەلتووری کوردیدا ل سەر مێهفانی ئەرکە ب ئەوی سەرەدانی رابیت.

د کەلتووری کوردیدا شیوەیەکی دی یی مێهفانکرنی د نایبەرا ئاخفتنکەری و گوهداریدا هەیه، ئەو جۆری مێهفانکرنی ب ئەوی شیوەیه، کول دەمی ئاخفتنکەر کەسەکی مێهفانکەت، ل ئەوی دەمی ل سەر گوهداری پیدفیه ئیکسەر ل سەر ئەوی مێهفاندارییی رازینەبیت، هەتاکو کەسی ئاخفتنکەر چەند پیکولەکان بکەت و ل سەر داخووزا مێهفانکرنی یی پیکر و بەردەوام بیت و ل ئەوی دەمی گوهدار دشی ل سەر ئەوی مێهفانکرنی رازیبیت، چونکی رازیوونا ئیکسەر دیتە ئەگەری تیکچوونا رۆخساری گوهداری و دی بەی ئەوی هیتە کیمرکرن. هەر وه کو (کازم و ئەلنداوی) دیارکەن، کو (تاکەکەسین عیراقی ل دەستپیک ل سەر مێهفانکرنی رازینابن، هەتاکو ئاخفتنکەر زۆر هەولان ددەت ژبو مێهفانکرن کەسی بەرامبەر ل ئەوی دەمی رازیوون دروستدبیت) (Kadhimi and Al-hindawi, 2017:136).

هەر وه سا د کەلتووری کوردیدا شیوەیەکی دی یی مێهفانکرنی هەیه، ب تاییەتی ژ د دەمی ژەمی خواریندا پەیدا دبیت، کو ئاخفتنکەر وه کو نەریتەکی جفاکی کەسی بەرامبەر مێهفان دکەتە مال ژبو خواری، بەلی مەرما ئاخفتنکەری ل قیری نە مێهفانکرن کەسی بەرامبەر، بەلکو ب تنی وه کو ئاخفتنکە خوش و جوان دەیتە گوتن ژبو

پارازتتا رۆخساری و پیکەهی جفاکی و خیزانی ب پلا ئیکی دەیتە هژمارتن، لەورا گرنگە بەیتە پارازتن.

پەيوەندیيا داياك و باب و خويشك و برا و هەقال جيرانان ژى ژبو هەقدوو يا بەیژە، ژ بەر ئەفان جۆرە هەستان و پەيوەندیان دی بینین مێهفانکرن ب شیوەیکی بەرچاؤ تیدا دەیتە بکارهینان. ئەفە هەمی زیدەباری ئەوی چەندی د هەلکەفت و بۆین فەرمیدا و د وەرگرتنا خەلاتان و سەرکەفتان و وەرگرتنا بوستان و ئاهەنگ و شەهیان و رۆژا ژ دایکبووناندا، مێهفانکرن دەیتە ئەنجامدان. ئەو جۆرە مێهفانکرنە دەستپیکەت ژ مێهفانکەری کو مێهفانی مێهفانکەت ل سەر: (فراقین، شیف، خواری کە سەری، فەخواری کە یان ئاهەنگە کە... هتە). هەر وه کو (لیفنسون) ژ ددەتە روهنکرن کو مێهفانکەر هەول دەت ژبو پارازتتا رۆخساری خو وینەیه کە مەردایەتی نیشا کەسی بەرامبەر بەت، ژ بەر ئەفی یە کە ب کاری مێهفانکرنی رادبیت. ل دویف ژیدا مێهفان رادبیت ب سوپایکرن و بەرزخاندنا کاری مێهفانکەری ئەنجامدا.

هەر وه سا د کەلتووری کوردیدا ژ ئەفی هەمی زیدەتر، ب شیوەیه کە بەر بلاؤ مێهفان سەرەدانی دکەت بی داخووزیا مێهفانکەری، ئەفەژی باراپرتیا جاران ل دەمی سەرەدانا نساخیان و پەیدا بوونا ئاریشەیان و بەهیان دەیتە دیتن،

خوشکرن و موکومکرنا په یوه نډییاں د ناقبه را هدر دوو که ساندا، ل فیرئ که سی بهرامبر دقیت ل مه بهستا ناخفتنکهری بگه هیت و بی گروبوون ب میهفانداریا نهوی رازینه بیت و سوپاسیا نهوی ژی بکه ت. نه ؤ جوړه میهفانکر نه ب شیوه کی بهر بلا ؤ ل ده ؤ خه لکی کورد دهیته بکارهینان، هه ر وه کول پستی نفیژین نهینان، کو خه لک به ره ؤ مالقه دچن و خزم و هه قال و جیران ئیک و دوو میهفانی خواری دکه ن (شیرزا) سهبری و [نه یا] [فه یزولا ه، ۲۰۱۸: ۶۳۱]. بو نمونه:

ناخفتنکهر: دی جیران دا بچینه ده ؤ مه بو فراقینی.

گوه دار : گه له ک سوپاس جیران، دی تو وه ره فراقین یا ناماده یه.

–رپکخستن، رازیوون و ره تکرنا میهفانکرنئ:

ل خاری دی باسی ل چه وانیا دروستکرن و رازیوون و ره تکرنا میهفانکرنئ بکهین:

۱– دروستکرن و رپکخستنا میهفانکرنئ:

میهفانکرن یا گریدایه ب نهوی په یوه نډییا د ناقبه را میهفانی و میهفانکه ریډا. (سیریل) دیاردکته، کو نارمانجا دانوستاندان ژبو په یوه نډیکرن و فه گوهازتنا تشتایه بو گوه داری ب نهوی شیوه ی، کو بو گوه داری نهو نیاز دیار بیت، کو پیډفیه ئیک ژ نهوان ب نهقی نه رکئ فه گوهازتنا نهوان تشتان رابیت. د دو یقدا دی بو ناخفتنکهری نهو کارتیکرنا ل سر

گوه داری هاتیبه کرن دیار بیت، ب رپکا نیشانانان نیازا نهوی (ناخفتنکهری) د نه نجامدانا نهوی کریاریډا، له ورا دیار بوونا مه بهست و نیازین نهوان دهر برینان (کرده یین ناخفتنی) دی بیته نه گهرئ ب ده سته هاتنا نه نجامه کی باشی تیگه هشتنی د ناقبه را نهواندا. له ورا د دروستکرن میهفانکرنئ زیډا چهنه شیوه دهر برینه ک هه نه. د هنده ک ده ماندا دیار د بیت، کو میهفانکهری دقیت ئیستیغلالا رپوخساری نیگه تیقی (نهو حهزا کو رازینه بیت بهیته سه پاندن ژ لایئ که سین دیقه) میهفانی دکه ت ژبو مدهر ما نامازه کرنئ ب رپوخساری خوئی پوزه تیف (نهو حهزا کو دقیت بهیته نیاسین وه ک که سه کی گونجای و داواکری) (Coats, 1986: 167). دهیته تیپینکرن د

زوربه یا که لتوورین جیهانیدا میهفانکرن ب دوو رپکین سه ره کی دهیته گوتن، یا ئیکئ ب شیوه ی ئاشکرا (explicitly) و یا دووی ب شیوه ی فه شارتی یان نه راسته و خو (implicitly). مه بهست ب شیوه ی ئاشکرا نهوه، کو ناخفتنکهر نیاز و مه بهستا خو یا میهفانکرنئ ب شیوه ی کی ساده و ئاشکرا دهر دبریت. بو نمونه: (توی میهفانکری ل ده ؤ من بو خواری شیفا نه ؤرؤ)، (هیفیدکه م سوبه ی ل نیشانییا برازیئ من ناماده بی بو خواری فراقینی). (Salih and Mahdi, 2013: 11). نانکو نه م دشین نهقی چه نډی روهنیکهین، کو نه ؤ جوړه د نا ؤ که لتوورئ کوریدیا تاراده یه کی ب شیوه ی کی

رؤخساري كهي گوهدار. رازيبون ل سهر ميهفانكرني باراپتيا جاران ب شيويه كي و زمانه كي راسته وخو دهيته گوتن، نهوژي ل ده مي ميهفانكرن دهيته دهربرين. كرده يا ناخفتني يا رازيبونني دهربريني ژ هستي خوش و ناراميي دكته، بهرؤفاژي ره تكرني، كو هستي نه خوش و نه ناراميا گوهداري رهنگفهددهت (Mey, 1993: 198).

A- دي ميهفاني من بي بو فراينخوارني.

B- بلا سوباس.

3- ره تكرنا ميهفانكرني:

مه بهست ژ ره تكرنا ميهفانكرني نه وه، كو تو چ ب شيويه كي راسته وخو يان نه راسته وخو بيژه كهي بهرامبر(نه)، نانكو ل سهر ميهفانكرنا نهوي رازينه بي. ره تكرن ب كرده يا تي كچوونا رؤخساري دهيته هژمارتن، چونكي نهو حهزا ناخفتنكهرى (ميهفانكهرى) هه ي ژبو ميهفانكرني دهيته بنپيكرن (Chen, 1996: 2). ژ بهر نهفي چندي ژي ره تكرني پيدفي بكارهينانا ناسته كي بلندي پراگماتيكييه ژبو هندي كهي بهرامبر نههيه شكاندن، چونكي رازيبون بهرؤفاژي ره تكرنييه و نهو يا نورماله و نابيته نه گهرى تي كچوونا رؤخساري ناخفتنكهرى، ژ بهر نهفي يه كي ژي پيدفي بكارهينانا ناسته كي بلندي پراگماتيكيي ناييت، بهل كهي دهيته ميهفانكرن دقيت شاره زاييه كا باش د زمان و كهلتور و رهوشه نبريا ميهفانكهريدا ههبيت دكو ب

راسته وخو و فرميه، كو دهيته بكارهينان د ناؤ پلهي جفاكي بين جياوازدار (كهسه كي بچويك بو كهسه كي خودان پلهيه كا جفاكي يا بلند)، (د ناقهرا دوو كهساندا، كو پهيوه نديا نهوان يا هه فاليني يا دوير بيت.)، (فرمانبه رهك بو ريقه به ره كي)، (برازايهك بو مامه كي) ... هتد.

بهل مه بهست ژ شيويه نه ناشكرا نهوه كو راسته ناخفتنكهر نياز خول سهر ميهفانكرنا كهي بهرامبر دياردكته، بهل ب شيويه كي نه راسته وخو كرده يا ناخفتني دهيته دهربرين (ژنده ري بهري: 11). شيويه بكارهينانا نهفي جوري د ناؤ كهلتوروي كورديدا تارادهيه كي ب رهنه كي نه فرمي دهيته هژمارتن، چونكي نهو جوره (د ناقهرا كهسين نيрик و خودان پلهي جفاكي بين وه كهه قدا و د هندهك بارودوخين تايه تدا دهيته بكارهينان). وه كو (كهسهك هه فاله كي خوي نيريك ميهفانكته يان د ناقهرا نه ندامين خيرانيدا بن). بو نمونه ده مي دوو هه فال ب پياسي بهر كافتيرايه كي يان چايخانه كي را بچن، نيك ژ نهوان بيژيت: (ته زاييه كي نهفه خوين؟، ل فيري بيهنا خو نه دهين چايه كي فه خوين؟).

2- رازيبون ل سهر ميهفانكرني:

د بارا پتيا كهلتوراندا رازيبون د دويف كرده يا ميهفانكرنيدا دهيت نه گهر چ كارين پيشوهخت د نهوي ده مي ميهفانكرنيدا ژبو كهي دهيته ميهفانكرن نه بن، چونكي ره تكرنا ميهفانكرني تارادهيه كي ديبته نه گهرى تي كچوونا

هندهك جاران ئاخفتنكەر هندهك كهسان ميهفانكهن ب گوتنا هندهك دهربرينين ميهفانكرن، بهلى مهروم بى ميهفانكرنا نهوان ب راستى نينه. نهو دياردكهن كو ئارمانجا نهفان جوهر ميهفانكرنا نه ژبو دروستكرنا ميهفانكرنييه، كو كهسهك بهيته ميهفانكرن ژ لايى ئاخفتنكهريفه، بهلى ژبو هندهك مهبهستين دى يين فهشارتييه. ههر ل سهر نهفى مژارى بهرسفدانا نهفى جوهر ميهفانكرن ژ لايى نهوانفه هاتييه دياركرن، كو بهرسفدانه كا پوزه تيفه (Al-Asadi, 2015:18). ههر وه كو د نهفى نموونال خواري دا ديارديت:

سهردار: دى جاروباران خو دياربكه و وهره دهؤ مه ل مال بو خوارة كى.

بلند: بلا نه گهر خودى حهسبكهت دى هييم.

ل قيرى دهربرينا سهردارى كو يا بيكهاتييه ژ ميهفانكرنا كهسهكى، كو ب ميهفانكرنه كا نهراست دهيته هژمارتن. ههروهسا بهرسفدانا بلندي كو رازى بوويه ل سهر ميهفانكرنا نهوى، كو ب رازيبوونا ميهفانكرنا نهراست دهيته هژمارتن. (نهؤ ههر دوو فه كوله ر دياردكهن، كو نهؤ جوړى ميهفانكرن ژى دچيته د بن بيكهاتنه رين كرده يين ئاخفتنيقه، كو ديترنى كرده يا ئاخفتنى يا نهراست) (Al-Asadi, 2015:18).

د تيورين كرده يين ئاخفتنى يين لاسايكهردا، بهروفاژى ئاخفتنا نهؤ ههر دوو فه كوله ر ددهنه دياركرن، كو پيناسه يا ميهفانكرن يا بيكهاتييه ژ

شيوهيكى ريكويك ميهفانداريى رهتبهكت و نهبيته جهى نهخوشي و دلتهنگيا ميهفانكهرى (Austin, 1962: 89). ژ بهر نهفى يهكى ژى پتر ژ بيست ستراتيجهت يين جوړاوجورين رهتكرن د كهلتوورى كورديدا ههنه، كو ئاخفتنكهرين كورد د بارودوخين جياوازا ميهفانكرنا كهسى بهرامبه رهدكهن. د هندهك بارودوخاندا هندهك ستراتيجهى دهينه بكارهينان د بهرامبه ر بارودوخهكى دي دا ستراتيجهت يين جياواز دهينه بكارهينان. نهو ستراتيجهت يين رهتكرن يين د ناقههرا ههفالاندا دهينه بكارهينان د جياوازن ژ نهوان ستراتيجهت يين رهتكرن يين د ناقههرا دوو كهسين بيانيان كهسهكى خودان پلهيه كا جفاكى يا بهرزدا دهينه بكارهينان (شيرزاد سهبرى على و نهيا د فهيزولا ه عوسمان، ۲۰۱۸، ۶۲۸-۶۲۹). وه كو:

A- جيران ههز دكه م فرايى بهيه دهؤ مه.

B- سوپاس جيران، دى ميهفان بو مه هيين.

- جوړين ميهفانكرن:

ميهفانكرن چهند جوړكن، نهفين ل خواري هندهك ژ نهوان جوړانه:

۱- ميهفانكرنا نهراست (Ostensible Invitations):

(كلارك و ئاساكس) ب بهرههفكرنا فه كولينه كى ل دور ميهفانكرنا نهراست (ostensible invitation) رادبن. نهؤ ههر دوو فه كوله ر دياردكهن، كو

فەکرپیە، وەخت نەیی دپارە و پیدفای ب بەرسفدانای ژی نینە و پەیفین وەکو: (دقیت، پیدفاییە، لازمە، فەرە...هتد) بەردەوام دەپنە بکارهینان، کو ئەفە ب مپهفانکرنا فرەمانایی (ambiguous invitation) دەپتە نیاسین (Wolfson 1989: 122). بو نمونە: -پیدفاییە جاروباران سەرەدانا ئەوان ژی بکەین. -دقیت ئەم چووباین مە چایەک ژی ل دەف فەخواربا.

زیدەبارای ئەفان هەر دوو جورین مپهفانکرنا، چەندین جورین دپزی ژ لایی ناخفتکەرین گوفەرا بەهدینیفە دەپنە بکارهینان. هەر وەکو د وینی ژ (۱) دا دیاردبیت، کو بەشداربووین مە یین خەلکی گوفەرا بەهدینی د بەرسفین خودا دووپاتی ل سەر هەبوونا ئەوان کرپیە. ئەو جورژی ئەفەنە:

۳- مپهفانکرنا گرهوکرنا (شەرتانی):

ئەفەژی جورەکی مپهفانکرپیە د ناؤ تاکەکەسین کورددا، ب تاییەتی ل گوفەرا بەهدینی دەپتە دپتن، پەیدا بوونا ئەفی جورای مپهفانکرنا بارا پتریا جاران د ناڤەرا هەقالاندا دروستدبیت، ل دەمی گرهوی ل سەر تشتەکی دکەن، کو کەسی خسارەت دی ب ئەرکی مپهفانکرنا رابیت و بهایی کرپنا ئەوی خوارنی یان ئەوی جلکی یان هەر تشتەکی گرهو ل سەر هاتیپتە کرن دی کەڤیتە ستویی ئەوی. ژ هەندەک نمونین بەربلاؤ یین گرهو ل سەر دەپتە کرن:

هندی، کو ناخفتکەر گوهداری مپهفاندکەت ژبو بونەپەکی، ب تنی ئەگەر ناخفتنکەر پپشنیارا نامادەبوونا گوهداری بکەت و سوزا رازیبوونی ئەوی/ی ل سەر نامادەبوونی بهپتە کرن، ل ئەوی دەمی مپهفانکرنا دروستدبیت (Harnish and Bach, 1979: 51). ئەگەر ئەفی تیوری ئەم ل سەر مپهفانکرنا نەراست یا (کلارک و ئاساکس)ی شروڤەبکەین، دی بو مەدیاریت، کو مپهفانکرنا سەرداری مپهفانکرنا کا بی رەھمانەپە، چونکی ئەوی ژدل نەڤیت بلندی مپهفان بکەت، هەر وەکو ئەف هەر دوو فەکولەر دیاردکەن، کو ناییت ئەف جورای مپهفانکرنا نەدلسوز (بی رەحم) بهپتە هژمارتن، چونکی ئەفە وەکو درەوی نینە، درەو ب بی رەحم دەپتە هژمارتن، چونکی ژبو ئپشاندا بی بەرامبەرە (گوهداری)، بەلی ل دۆر مپهفانکرنا ئەف هەر دوو فەکولەرە دیاردکەن، کو سەردار و بلند هەردووکان باروهری یا هەدی و هەمان هزر هەپە، کا ئەف مپهفانکرنا ژبو چ تشتەکیپە، کو یا گرپدایە ب ئەوی تشتی د ناڤەرا ئەواندا هەدی (Al-Asadi, 2015: 18).

۲- مپهفانکرنا فرەمانایی (ambiguous invitation):

(ولفسون) ددەتە دیارکرن، کو پیکهپنەپین مپهفانکرنا ژ نامازە دان ب وەختی، جە و داخواری ژبو بەرسفدانای پیکدەپت. ل ڤیری جورەکی دی بی مپهفانکرنا هەپە، کو رستە کا

نیاسینا ههڤدووویه، ژبو دیارکونا پویته پیکرنییه د ناقبهرا دوو کهسیین ناسیاردادا. ژ هندهک دهم و دهربرینین بهربلاقیین ئەقی ستراتیجیه تی. وه کو:

—دهمی فراڤینییه و ل بهر دهرگههی مال تو و جیرانه کی خو یین دئاخفن و پاشی بهره ژوور دچن ژبو خوارنا جهمی فراڤینی. بو نمونه: دی وهره جیران دا بچین فراڤینی بخوین.

— دهمی ل نفیژا ئەینیان خلاس دبن و بهره مال دچن، خزم و ههڤال د ناؤ جفاکی کوردیدا ههڤدوو میهڤان دکهنه فراڤینی، بهلی مهبهست میهڤانکرن نینه، بهلکو موکومکرنا په یوه ندیانه. بو نمونه: دی پسمام/مام/خال/برا/ جیران/ دا بچنه دهه مه بو فراڤینی.

۶- میهڤانکرن ژبه مەرهمه کی:

ئهه ژووری میهڤانکرنی ل ئەوی دهمی ل دهه ناخفتنکه ریڻ گوڤهرا بههدینی بهرپا دبیت، ل دهمی میهڤانکهری مەرهمه ک ژ ئەوی میهڤانکرنی هه بیت، ب واتایه کا دی ناخفتنکه (میهڤانکهر) کهسی بهرامبهر (میهڤان) ی داخواز دکهنه خوارنه کی یان جهه کی ژبو ب دهستقه هینانا تشته کی چ داخوازیهک یان کارهک بیت، کو میهڤان ژبو میهڤانکهری نهجامدهت، ئهه ژوره ب ئەوی شیویه، کو بارا پتریا جاران میهڤان کهسه کی پیچیبووویه و دشیاندایه هندهک کاران نهجامدهت، ژ بهر ئەقی ئیکی ئاستی کهسی میهڤانکهر یی کومه لایهتی ژ ئاست و پلهیا میهڤانی نزمتره.

—دروستی و نه دروستییا ناخفتنه کی کو ههر ئیک ناخفتنا خو ب راست بدانیت. بو نمونه: (ئهگه ئهه ناخفتنا ته یا راست بیت تو مهعزومی ل ههر خوارنگه هه کا ته بقیت).

—یارین ته پانی. بو نمونه: (ئهگه ریال سهربکه قیت دی چین ماسیه کی دهه ته).

—نیشانانا شیانان. بو نمونه: (ئهگه تو شیای ئەقی تشتی بکهی ته چ دقیت دی دهه ته)

۴- میهڤانکرن ب ترانه کرنه:

جوړه کی دی یی میهڤانکرنی د ناؤ ناخفتنکه ریڻ کوردا دهیته بکارهینان و ب تایه تی ژی د ناقبهرا ههڤالین گهلهک نیریکدا و کو ب شیویه ترانه کری دهربرینین میهڤانکرنی دهیته بکارهینان، بهلی بارا پتریا جاران ئهه میهڤانکرن ناهیهته نهجامدان، ب تنی بو ههستا خوشی و ترانه یی، ئهه دهربرینه ژ لای ههڤالانغه دهیته بکارهینان.

—خو عاجز نه که پسمام، پاشی دی بهرخه کی هه شاندی دهه ته.

—نه نه ئەز لهفا بو ته ناكرم، دی چینه باشترین خوارنگه هه، دا جه نایته عاجز نه بیت.

۵- میهڤانکرن نهریتی:

ئهه ئهه جوړی میهڤانکرنییه کو ناخفتنکه ریڻ گوڤهرا بههدینی بکاردهین ژبو مان و موکومکرنا په یوه ندیانه د ناقبهرا ههڤال و خزم و کهس و کاراندا. مهبهست ژ ئەقی جوړی میهڤانکرن نینه، بهلکو دیارکونا ههڤالینی و

پیشوخت کەسی بەرامبەر (خزم، هەقال، ناسیار) ئاگەھداردکەت، کۆ دەمەکی دیارکریدا دی بێتە مێھان ل مالا ئەوی، لەورا ئەگەر کەسی بەرامبەر چ کارین گەلەکی فەر نەبن، پێدقییە ل سەر مێھانداریکرنا مێھانکەری خۆ رازیبیت و ب کەیفخۆشیقە ب خێرھاتنا ئەوی بکەت. ل سەر مێھانی ژێ بارا پتیا جارن دەیتە خوازتن پیش چوونا سەرەدانی ھندەک تشتان (فیتی، قەخوارنەکی... ھتد) ل گەل خۆ بو مێھانکەری بەت.

۸- مێھانبوون د بوته و بیرەوہریاندا:

د ناؤ تاکە کەسین کورددا، جۆرەکی دی یی مێھانکرنی ھەبە، کۆ دەندەک بۆناندا دەیتە دیتن. وەکو:

۱- جەژنان، ل جەژنان سەرەدنا ئیک و دوو دەیتە کرن و ل مالین ئیک دروینن ژبو قەخوارنان و خوارنا چکلێتان و ھندەک جارن ژێ بو خوارنان ل دەؤ ئیک دمین.

ب- بەھیان، تاکە کەسین کورد چەند رۆژین دەستپیککی ژ بەھی ل مزکەفتان سەرەدانا ھەقدوو کەن و باراپتیا جارن ئافرەت ل مال سەرەدانا ئیک دکەن و بو ماوی چەندین رۆژان ئەؤ سەرەدانا ژبو مالا مری دەیتە کرن.

پ- مێھانبوون ل دەمی نەخۆشیان، ئەقەژی گەلەک جۆرەکی بەربلاقە د ناؤ تاکە کەسین کورددا، ل دەمی کەسەک نەخۆش دکەفت ژ لای ھەقال و خزمانقە سەرەدان بو دچن، داکول

داخواز کرن و دیارکرن ئەوی مەرەما ئاخفتکەری ژبو مێھانی د سی دەماندا دیاردبیت. دەمی ئیک ھندەک جارن کەسەک خۆ قەرداری کەسەکی دی دبیت، چونکی ئەو کەس ب ھندەک کارن رابووہ ژبو ئەوی/ی ژبو ئەداکرن ئەوی قەری. ئەؤ کەسی قەردار رادبیت کەسی دی مێھاندکەت. دەمی دووی ئیکسەر پستی مێھانکرنی داخواز ژ مێھانی دەیتە کرن ژبو ئەنجامدانا ئەوی داخوایی. دەمی سیی ئاخفتکەر کەسی ئاست بلند و خودان پلەبەکا بلند مێھاندکەت، ژبەر ب جھینانا داخواییەکی د پاشەرۆژیدا، ل قیری مێھانکەر ھزر دکەت، کۆ ئەؤ کەسی گرنگ دبیت بێتە ئەگەری رزگارکرن ئەوی ژ گەلەک تەنگاڤیان د دەمین پرسگریگ و ئاریشەیاندا.

۷- خۆ مێھانکرن:

ژ جۆرەکی دی یی ھەرە بەربلاقی مێھانکرنی د ناؤ تاکە کەسین کورددا دەیتە ئەنجامدان ئەو، کۆ بی داخوایا مێھانکەری ئەؤ مێھانکرنە دەیتە ئەنجامدان ب واتایەکا دی، خەلکی کورد دەم بو دەمی سەرەدانا ئیک دکەن و بو خوارنن شیف و فراڤیان ل جەم ئیک کۆمدبن. وەکو ئەرکەکی کۆمەلایەتی د کەلتوری کوردیدا، ل سەر تاکە کەسین کورد پێدقییە پستی بورینا ھەر دەمەکی سەرەدانا خزم و ھەقال و دوست و برادەری خۆ بکەت. چەوانیا رێقەچوونا ئەقی مێھانکرنی ژ ب ئەوی شیوہیە، کۆ مێھانکەر

سەیرانی خیزانی کورد ل گەل خزمان دەردکەن و هەمی پیکفە ھندەک جوړین خواری چیدکەن و ل سەر ئیک سفرە ددان و هەمی بەشداریی تیدا دکەن. ئانکو بو مە دیاردبیت ئەو جوړە مێھانکرنە باراپتیا جارن د ناڤەرا ھەفالان و کەسین نیاسیارد دەیتە ئەنجامدان.

–سراتیجیەتین مێھانکرنی:

جوړی ئیکی: سراتیجیەتین راستەوخو:

۱- سراتیجیەتین راستەوخو د فۆرمی رستەیا کاری راپەراندندا: ل فیری دقیت نامازی بدەینە ئەوی چەندی، کو رستەیا کاری راپەراندن چییە؟ ھەر وەکو (ئوستون)ی نامازە پیدای، کو ئەو جوړە رستەیە دیاردبیت:

ا- ل دەمی رستە دەیتە گوتن و ب ئەوی چەندی کارەک دەیتە ئەنجامدان.

ب- پیکھاتین ریزمانی یین رستەیی ھوسا نیشانددەن، کو رستە یا دیاردکەت ئەو کاری ھاتیە ئەنجامدان (Trong, 2012: 19).

–ئەز و ھەژینا خو حەز دکەین ژبو خواری فراقینی ھندەک ھەفال ل گەل مە بیھینە خوارینگەھی ژبو ئاھەنگا دەرچوونا من، لەورا من دقیت توژی ئامادە بی، چونکی توژی سەرۆک لیژنە.

لی (پالتریج) دوو فۆرمین دی بو رستەیا کاری راپەراندنی ددەتە دیارکرن:

فۆرمی ئیکی: ھەبوونا بکەری د رستەیا کاری راپەراندندا. بو نمونە:

حالی ئەوی بپرسن و تشتەکی دەربارەیی ساخلەمییا ئەوی بزەن، ل فیری ل دەمی ئەو مێھاندارییە دەیتە کرن، ل سەر مێھانانی پیدتی دبیت، کو تشتەکی ل گەل خو بەتە مالا نساخی. وەکو: (فەخوارنەک یان فیتی یان خوارنەک ل خوارینگەھی)، ئەو جوړی مێھانکرنی ل نەخۆشخانە و ل مالا نەخۆشی دەیتە ئەنجامدان.

ت- سەرەدانا حەجیان، ئەفەژی مێھانبوونەکا دییە د ناو خەلکی کورد یی موسولماندا دەیتە کرن، ل دەمی کەسەک دچیتە عومری یان حەجی (دەمی جەژنا قوربانیان ل سعودییە دمین بو ئەداکرن کارین ئایینی) و ل دەمی زفرینی ل مال پیدتیە ل سەر دوست و ھەفالان سەرەدانا ئەفی کەسی بەیتە کرن ل مالا وی، د بەرمبەردا ئەو کەسی ژ حەجی ھاتی دقیت ھندەک تشتان بەخشیستە کەسی مێھان. وەکو (ئاڤا زمزم، تزی، بیھنخۆشەک، شەملەک... ھتد) مەرج نینە ئەفان ھەمی تشتان سەریک بەتە، دبیت ب تی تشتەکی بەتە مێھانانی.

۹- مێھانداریا ۵۰-۵۰:

جوړەکی دی یی مێھانکرنی ھەییە، کو ناخفتکەرین کورد ب مێھانکرنەکا ھەقبەش رادبن، کو ھەمی پیکفە ب شیوەیکی داپەرورەانە تیچوویی ئەوی مێھانکرنی ل سەر خو دابەشدکەن. ئەو جوړە مێھانکرنە وەکو چەند ھەفالەک پیکفە ل خوارینگەھی پارین خواری خو ددەن. دیسان د ھندەک دەرکەشتان ژیدا، ل

۲- سزاتیجیه تین راسته و خوین میهفانکرنی د رسته یا فرماندا:

فورمی چواری: رسته یا فرمانی یا میهفانکرنی: جوړه کی دی ژ سزاتیجیه تین راسته و خوین میهفانکرنی یا پیکهاتییه ل سهر شیوازی فرمانی، نه ژ جوړه فورمه بارا پتیا جارن د ناقهرا دوو که سین ناسیادا دهیته بکارهینان، چ هه قال و هه قال بن یان ژ که سه کی پله بلند بو که سه کی پله نرم. ماموستا بو کوتابی یان ریقه بهر بو فرمانبدری. نه ژ جوړی میهفانکرنی بارا پتیا جارن ب فورمه کی نه فرمانی دهیته نیاسین و گه له ک ب کیم دناقهره دوو که سین بیانیدا دهیته دیتن (Trong, 2012: 21).

-دی توژی تشته کی رابکه و بخو.

-دی هره دوکانی ته چ دقیت بخو پاش دی حه قی نه وی ده می.

جوړی دووی: سزاتیجیه تین نه راسته و خوین میهفانکرنی:

فورمی پینجی: رسته یا پرسیری یا میهفانکرنی: بکارهینانا رسته یین پرسیری ژبو میهفانکرنی که سی بهرامبدر ب بهر بلافتین سزاتیجی د ناؤ تاکه که سین گو فدهرا به هدیندا دهیته هژمارتن. ههر وه کو ب شیوه یه کی بهرچاؤ د داتاین مه دا دیاردیت. ل قیری ناخفتنکه ر نیازا ژبو میهفانکرنی خو دیاردکته، به لی پیکولی دکته، هزر و بوچوون و حهزا که سی بهرامبدر ل سهر نه وی میهفانکرنی بزایت، له ورا نه گهر بهر سفا

-من دقیت ل سیسه مییا بهیت ته ل مال میهفانکه مه فراینی.

فورمی دووی: رسته یا کاری راپه راندنی بی بکارهینانا بکهری: د هنده ک که لتووراندا هه بوونا رسته یا کاری راپه راندن بی بکهری، گه له کا کیمه بهیته بکارهینان و د هنده ک کولتووراندا ههر ناهیته بکارهینان، ژ بهر کو ژ لایی ریزمانیقه پیکهاتا رسته یی تیکدچیت (Trong, 2012: 20). بو نمونه میهفانکرن د رسته یا بکهر نه دیارا زمانی کوردیدا. وه کو:

- هوین سوبه می بو خارنا شیقی ل خارنگه می هاتینه میهفانکرن.

۲- سزاتیجیه تین راسته و خوین میهفانکرنی د رسته یا راگه هاندنیدا:

فورمی سیی: رسته یا راگه هاندنی یا میهفانکرنی: ههر وه کو ژ ناخی نه وی یا دیاره، نه ژ جوړی رسته یان پیکهاتییه ژ راگه هاندنا تشته کی، ناخفتنه کی یان هزره کی (1: Serva, 2016). بو نمونه وه کو د نمونین ل خواریدا دیاردیت:

-نوکه مه به حسد کر، کو توژی بو ناهنگا مه بی داخواز کری.

-تو بو خوارنا شیقی ژ لایی ریقه بهری ته فه بی هاتییه میهفانکرن.

-مه نوکه هزر دهندیدا دکر، کو دی گه له کا خوشبیت، نه گهر توژی ژبو خوارنا فراینی ل مالا مه ناماده دی (Trong, 2012: 20).

دهربرینان نابن یین بو کسه کی ناست بلند دهینه
دهربرین. ل ده می راگری کولیزه کی یان سهروک
زانکویهک دهینه میهفانکون پیدفیه شیوازه کی
فهرمی ل گهل بهینه بکارهینان. بهروفازی ده می
تو هه فاله کی خو میهفانده کی، بیگومان تو پیدفی
ب دهربرینین فهرمی نابی. (تهماشی وینه یین:
۳، ۵، ۶، ۷ بکه). بو نمونه میهفانکونه کا
فهرمی بو سهروک زانکوی:

—دکتوری ریژدار هیقدارین به شداری د جقاتا
مه دا و هندهک ریتمایی و پیزانینین گرن بگه هینه
مه.

ههروه سا میهفانکونا نه فهرمی بو هه فالی
خواندنی. وه کو:

—دی وهره ل گهل من نه فرؤ گهنگه شه یا نامه یا
دکتورایی یا ماموستایی مه یه.

فورمی هفتی: تیکه لکرنا کرده یین ناخفتنی یین
همه جور: د فیریدا ناخفتنکهر هه ولددهت
چهن دین کرده یین ناخفتنی تیکه لکته و کسه
بهرامبهر میهفانکته. (تهماشی وینه یین: ۳،
۴، ۶، ۷ بکه)

—سپیده باش دکتوری ریژدار (کرده یا سلاقی).
داخوازا لیورینی دکمه ژبهر دو هی نه شیم
ناماده بیم (لیورینخوازن). ژ بهر نه وی یه کی تو
نه شه فه میهفانی منی ل خوارنگه هی.

فورمی هشتی: دهربرینین ب رهوشت ژبو
میهفانکونی: ل فیری ناخفتنکهر هه ولددهت، کو
ب شیوه یه کی ب رهوشت ب ریکا هندهک

کسه سی بهرامبهر یا نهرینی بیت، تاراده یه کی زور
نهو میهفانکون دی هیته نه نامدان. نه شه
ستراتیجیه تا پرساری یا میهفانکونی ب چهند
شیوه یه کان دهینه دهربرین. هه ره وه کول خاری
دیاردیت:

A—پرسارکون ب ریکا بکارهینانا هه فالکاری
پرساری:

—بوجی تو زی دگله ناهی بچینه
دهرکه فتنه کی؟

—چه وایه ل گهل من بهی قهوه کی قه خون؟
—ژبهرچ تو ناهی شه فه کی پیکفه بچینه گوندی
ل ویری بمینین؟

B—پرسارکونه کا ب شیوه کی رهوشتهرز:
—بیژه همت پسمام دی شی ناماده بی ل نیشانییا
برایی من ل روژا پینجشه می؟

—برا سوبه هی تویی به تال نابی بیه میهفان ل ده
من دا زور پینخوش حالیم؟

C—پرسارکون ب شیوه یی ته نکید کرنی:
—تو دی هی سوبه هی بو فرائینی، مانه؟
—نه شه فه تو میهفانی مه ی، تو دزانی؟
—نه بیژی نه ز ناهییم، باشه؟

فورمی شه شی: دهربرینین فهرمی و نه فهرمی:
ل فیری ناخفتنکهر هه ولا گوتنا هندهک
دهربرینین فهرمی ددهت، کو ژبو میهفانکونی ل
گهل ناست و پله یا جفاکی یا گوهداری
بگونجیت، چونکی نهو دهربرینین میهفانکونی ژبو
کسه کی ناست نزم دهینه گوتن وه کو نهوان

بدهته ئاخفتنکهری و گهلهك ب کیمی کردهیین
ئاخفتنی یین نهراسته و خو دهینه بکارهینان. ژ بهر
هندی هندی نهو په یوه نندیا ئاخفتنکهری و
گوهداری یا بهیزیت ستراتیجیه تین نهراسته و خو
یین میهفانکرنی زور کیم ژ لایئ میهفانداریفه
دهینه بکارهینان و بهرؤفاژی هندی نهو ده می نهو
پهوه نندیه یا دویریت، ئاخفتنکهر ههولا گوتنا
ستراتیجیه تین نهراسته و خو ددهت (18, 2008
Cutting). بو نمونه:

—جماعت ل هولا ۲۲ ناماده بن، دی ماموستا
نهفرو ل ویری سمناره کی بیژیت.

نهو نمونه یه بو مه دیاردکته، کو نهو دویراتی
د ناقبهرا ئاخفتنکهری و گوهداریدا یا کیمه، کو
یا دیاره نوینه ری گروپییه و یی هه فالین خو
ئاگه هداردکته ژبو سمنارا ماموستایی خو، ژ
به رهندی رسته یا راگه هاندن ژلایئ نه فی قوتابیفه
هاتییه بکارهینان، کو ئیک ژ ستراتیجیه تین
راسته و خو یین میهفانکرنییه. نهو چهنده زی
رودیددهت، چونکی نهو قوتابیه ههستدکته کو
پهوه نندیه نهوی ل گهل گروپی نهوی په یوه نندیه کا
نیزیکه، ژبه ر نه فی یه کی پیدفی بکارهینانا
دهر برین و رسته یین ب رهوشت ناکته.

— سلاؤ بهریز، تو وهك سهروکی ئیکه تیا
نقیسه ران، هیفیدکهم د دانه نیاسینا ئیکهم
په رتووکا مندا ناماده بی ل نه فی پینچ شه میی
سه عهت ۳ ئیقاری.

نهو دهر برینه دیاره، کو ژ لایئ کسه کیفه

دهر برین جوان و ژیگرتی و بژاره کسه ی
به رامبه ر میهفانکته. (بنیره وینه یین: ۲، ۳، ۴،
۶، ۷). بو نمونه:

— من گهلهك هه ز دکر نه گه ر هوین ژ کهره ما خو
ل ناههنگا برای من حازر بن.

— ژ دل هه ز دکهم و دا پیخوشحال زی بم،
هوین ل ده مز میر یازدی نهفرو د سمنارا مندا
ناماده بن.

— کارتیکرنا رهه نندین جفاکی ل سه ر
میهفانکرنی:

۱— پیقه ری دویراتییا جفاکی:

نهو پیقه ره نهوی په یوه نندی د ناقبهرا
ئاخفتنکهری و گوهداریدا دیاردکته. هه ر وه کو
(هولس) ددهته رهونکر، کو دویراتییا د ناقبهرا
ئاخفتنکهری و گوهداریدا یا گریدایه ب
پشتگیری نهوان بو هه فدوو هه ی، چ نهو کسه
په یوه نندی نهوان یا موکم و بهیزیت یان زی یا
لاوازییت یان هه ر نه بیت، لهوما هندی نهو
په یوه نندی ئاخفتنکهری و گوهداری یا بهیزیت،
دی گیانی هاریکاری و پشتگیری زیده تر بیت و
بهرؤفاژی هندی نهو پهوه نندی کیمتر بیت دی
ریژه یا نهوی پشتگیری زی کیمتر بیت. نهو
جوداهییین دکه فنه د پیقه ری دویراتییا جفاکیدا
ژبو راستی دهر نیخستن و زانینا کرده یا ئاخفتنی یا
میهفانکرنی گهلهك د کاریگه رن (Holmes, 12
1992). بهلی (که تینگ) دیاردکته، کو
دویراتییا جفاکی دشیت دهسته لاتئ و هیزی

گوهداري کيمتريت، دهربرينين ب رهوشت کيمتر

ليدهين (Chaer and Agustina, 1995: 85). بو نمونه:

— ب نانههيا خودي ۲۵ نهفي ههيفي دي
 فيستهقالا مه ب ريقه چيت، من هزر دکر دي
 گهلهک يا جانبيت، نهگه ر د نهفي بونيدا
 نامادهبي، ب راستي زي هاتنا ته دي بيته جهي
 سه رکهفتنا فيستهقالا مه و دي گهلهک باشتر ب
 ريقه چيت.

نهگه ر ندم سهحکينه نهفي دهربريني دي
 بينين، کو نهف ميپهانکر نه ژبو کهسهکي هاتيه
 گوتن، کو خودان پلهيه کا جفاکي يا بلنده، نهو
 ناستي بلند چ تهمن بيت يان کار بيت، يان
 دهستهالات و سهرووت و سامان بيت، کو نهفه
 همي ژ هوکارين کارتیکه ر دهينه هژمارتن، کو
 پلهيا کهسهکي ژ يا نيکي دي بلند تر لي بهيت،
 ژ بهر نهفي يهکي گهلهک ب شيويهکي هوپر و
 ب رهوشت نهف دهربرينه بو کهسي خودان پلهيا
 بهرزا جفاکي هاتينه دارشتن، داکول گهل ناستي
 نهوي بگونجيت، چونکي بکارهينانا دهربرينين
 ساده بي ديارکرنا رهوشتهکي جوان د نهوي
 ميپهانکرنيدا، هوسا دي بو کهسي ميپهان هينه
 خوياکرن، کو چ ريز لي نههاتيه گرتن و چ بها
 بو پلهيا نهوي نههاتيه دانان. هدر ژ بهر نهفي
 يهکيه دهربرين و ستراتيجهتین ميپهانکرني ژ
 ناست و پلهيه کا جفاکي بو نيکا دي د جياوازن.

بو کهسهکي دي هاتيه گوتن، کو ژ لايي
 جفاکيه دويري نيکن. د نهفي رستي دا ديارديت،
 کو نهفي نفيسهري نوي، پهيوهنديه کا نيک ل
 گهل سهروکي نيکهتيا نفيسهران نينه، ژبه رهندي
 دي بينين ستراتيجهت تا کردهين جوراوجورين
 ناخفتني هاتيه بکارهينان، ب رپکا بکارهينانا
 دهربرينين ب رهوشت کو ل گهل ناستي نهفي
 کهسي بلند بگونجن.

۲- پيفهري پيگهه جفاکي:

مه بهست ژ ناستي جفاکي هدر وه کو (پيتادا)
 ددهته ديارکرن، کو نهو زماني د پيگههين
 جفاکيدا دهينه بکارهينان يي گريدايه ب ناستي
 خواندن و نهو کارين تاکه کهس دکهن. (چهير و
 نوگوستينا) هيشتا ب هوپري باس ل باري جفاکي
 دکهن و دياردکهن، کو جياوازيين ژ نهگه رين
 پيگههين جفاکي دروستدبن وه کو تهمن،
 خواندن، جنس، کار، چينايهتيا جفاکي، باري
 نابووري و تا دو ماهيکي دبنه نهگهري هندي
 کارتیکرني ل زماني ناخفتني بکهن. ناخفتنکهري
 خودان ناستهکي بلنديت، جهي نهوي دي يي
 بلنديت، د دهمه کيدا نهوين ناستي نهوان يي
 جفاکي يي نزم بيت، جهي نهوان زي يي باش
 ناييت. نهو کهسين جهي نهوان دبلندن، پتر ريز
 لي دهينه گرتن ژ نهوان کهسين جهي نهوان يي
 نزم بيت. هندي ناستي کهسي گوهدار يي بلند
 بيت، دي دهربرينين ب رهوشت زورتر بو هينه
 بکارهينان و بهروفازي هندي ناستي جفاکي يي

سەنگا ئەوی دکەن. هەر وەکو د نموونەیا ل خواریدا دیاردبیت:

–گەلی قوتبیان، سوبەهی هوین هەمی داخواز کرینە ل ورکشوپا کۆلیژا مە دەربارە ی زمانی دایکی، هیقییە نامادەبن.

۳- پێشەری فەرمیاتیی:

ئەو پێشەرە ل دویف کارتیکرنا بارودۆخین جفاکی دەیتە دیارکرن. ئاستی ئەوی ژ ی باراپتریا جاران ب ریکا هاریکاری و پەبوەندیین باری جفاکی دەیتە دیارکرن. هندی شیوەبی ئاخفتنی یا فەرمی بیت مەرەم بی ئەو کە ئەو کەسی ئاخفتن بو دەیتە ئاراستە کەن، کەسە کە د ئاستە کە بلندی فەرمیاتییە دایە، بەرۆفاژی ئاخفتنا نە فەرمی بو ئاستە کە نزمی فەرمیاتیی دەیتە گوتن (Holmes, 1992: 13). بو نموونە:

A: بو فەرمیاتیی:

– سلافا پروفیسۆر. مە ورکشوپە کە هەمی دەربارە ی زمانی، دشیاندا هەیه نامادەبی و پەیفای خۆژی بو مە بدەیه دیارکرن؟

B: بو نە فەرمی:

– برا سوبەهی خودبەیه، بپههه کە وەر نە دەو مە بو خوارنا فراڤینی.

– جماعت پستی ئەو وانە ب دوماهیک دەیت، هوین مپهههانی من بو فەخوارنە کە ل کافتزایی.

هەر وەکو د نموونین ل خواریدا ئاستین دی دیاردبیت:

– چ حالی هەوویە هەفالان. پستی ۵ رۆژین دی رۆژا دەرچوونا منە، پستی کیکێ ئەم دخوین دی پپههه دەواتی ژ ی کەین ل مال، کە دی هیت؟

ئەو دەرپرینە ب جیاواز ژ نموونا پپهههخت هاتییە شروفا کەن، کو دەرپرینین زیدە ب رەوشت و بژارە تیدا نین. ل ڤیری ئەو دەرپرینا مپهههه کەرنی ژ لایی هەو ئاست و هەفالانقە هاتییە گوتن، ژبەر هندی ژ ی پیدفی ب ئەوی چەندی نە کرییە، رەوشتە کە زیدە د ناقهرا هەو ئاستین جفاکیدا بهیتە بکارهینان. ب تنی مپهههه کەرنە کە یا پرە ژ دەرپرینین سادە بو هندی داکو هەفالین خۆ مپههههه کەتە ئاهەنگا دەرچوونا خۆ.

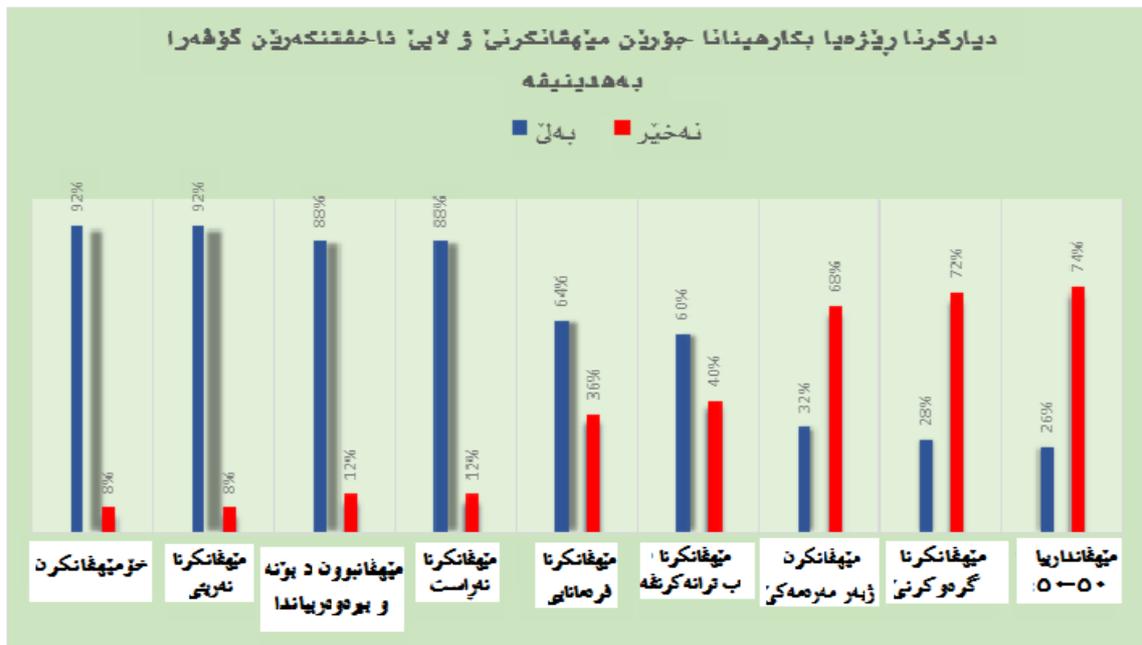
دەرپرینە کە دی یا جیاواز ئەو، ل دەمی کەسە کە خودان پلەیه کە بەرز یان تەمەنە کە مەزن یان ژ ی خودان دەستەلاتە ک، هەندە کەسین ژ ئاستی خۆ کیمتر مپههههه د کەت، ل ڤیری دەستەلاتا مپههههه کەری ب روهنی دەیتە دیتن، هەر چەندە دبیت د هەندە ک بارودۆخاندا دەرپرینین تا رادەیه کە ب رەوشت بهیتە بکارهینان، چونکی کەسی خودان پلەیه کە بەرزبیت، دڤیت ئاخفتن و دەرپرینین ئەوی ژ ی د ئاستە کە بەرز دابن، راستە ژ بو تەخە کە د بن ئاستی ئەوی/ی دایە، بەلی دڤیت ئەو سەنگا خۆ ژ ی بیاریزیت، چونکی پەیفین ژ لایی ئەفی کەسی ئاست بلندقە دەیتە گوتن دەرپرینین ژ هەببەت و

پشكا دووی: جوړ و سزاتیجین میهفانکونی د زمانی کوردیدا:

أ- جوړین میهفانکونی د زمانی کوردیدا:

دهینه بکارهینان. هر وه کو د پشکا تیوریدا مه
ئامازه پیدای، کو ژلای قه کولهرین بیانیه
هاتبونه باسکرن. نهو جوړین میهفانکونی یین
بیانی ل گهل هندهك جوړین دی یین جودا و ب
تایهت ژ لای ناختنکهرین گوڤهرا بههدینه
هاتینه دیارکرن. هر وه کو د وینی ئیکي یی ل
خواریدا دیاردیت:
وینی ئیکي:

هر وه کو د وینهیی ل خواریدا دیاردیت،
پرسیار ژ تاکه کسین گوڤهرا بههدینی ل دور
نهجامدان یان نهجامنه دانا هندهك جوړین
میهفانکونی هاتیبه کرن، هندهك ژ نهقان جوړان
سهرتاسهرینه و ژ لای گهلهك گهل و ملله تانقه

هندی دزفریت کول سهر هر تاکه کسه کی
گوڤهرا بههدینی دیتنه نهرک، کو بهردهوام
سهره دانی ژبو کس و کارین خو بکته، چونکی
نهو سهره دان وهك هویهك ژبو موکومکرنا
خزمتایی و نالوگورکونا سوز و فیانی د ناؤ
ههډوو دا دهیتنه دیتن، ژ بهرفی یه کی ژی نه
دینین ریژمیا هره زور ژ لای بهشدارین مهډه

د نهفی وینهیدا دیاردیت، کو هر دوو
جوړین (خو میهفانکون و میهفانکونا نهریتی) ژ
بهربلاڅترین جوړین میهفانکونی د ناؤ تاکه کسین
گوڤهرا بههدینیدا دهینه هژمارتن، نانکو خه لکی
نهفی گوڤهری زور بهیا جارن نهو ب خو
میهفانکون و سهره دانا دووست و ههډال و
خزمان دکهن بی بهینه میهفانکون، نهډه ژی بو

ناؤ ناخفتنکهرین زمانی کوردی یین گوفه‌را به‌هدینیدا ژ جورین به‌ربلاؤه.

دوو جورین دی یین میهفانکرنی ب ههمان ریژه هاتییه به‌رسفدان، کو ب پلا دووی دهین، یا ئیکی (میهفانبوون د بونه و بیره‌وه‌رییان) دایه، ئەؤ جوره ههر وه‌کو د وینه‌یی ل سهریدا دیار ب تنی (12٪) ژ ریژه‌یا به‌شداربوویان ب (نه‌خیر) دهنگدایه، کو سهره‌دانا بون و بیره‌وه‌رییان ناکهن، ئەقین دی ههمییان ب (به‌لی) دایه، کو دبته (88٪)، ئەوژی ریژه‌به‌کا زوره، کو ناخفتنکهرین گوفه‌را به‌هدینی بکاردهین و سهره‌دانا کەس و کار و خزمان د بونین مینا به‌هیان و سهره‌دانا نساخیاندا و هتد... دکهن. ب ههمان ریژه ل سهری، ب (به‌لی) و (نه‌خیر) د (میهفانکرن نهراست) ژیدا هاتییه بکارهینان، ئەفه‌ژی ئەوی چهندی بۆ مه‌دیاردکته، کو هندهک جارن ناخفتنکهرین مه‌ب جوره میهفانکرنه‌کی رادبن، کو نه‌یا ژ دلە ب تنی بۆ به‌رده‌وامیدانا ناخفتنییه یان ژی بۆ موکومکرنایه‌یوه‌ندیانه.

(میهفانکرن فرهمانی) ب پلا سیی دهیت، کو به‌رسفدانا (به‌لی) ب ریژه‌یا (64٪) و (نه‌خیر) ب ریژه‌یا (26٪) د ناؤ ناخفتنکهرین گوفه‌را به‌هدینیدا هاتییه، ل قیری ناخفتنکهرین گوفه‌را به‌هدینی هندهک ده‌برینین میهفانکرنی د ناقه‌را خزم و هه‌فالاندا بکاردهین. وه‌کو: پیدقیبوو ژ میژه مه‌سهره‌دانا ئەوی کربا، ئەو

به‌رسفا (به‌لی) هاتییه بکارهینان، کو دگه‌هیته (92٪)، ئانکو ب تنی (8٪) ژ تاکه‌کەسین به‌شداربوویان مه‌ب (نه‌خیر) دهنگدایه، کو ب ریژه‌کا کیم دهیتته هژمارتن. ههمان ریژه‌یا (به‌لی) بۆ میهفانکرن نهریتی ژی هاتییه بکارهینان، کو ریژه‌کا ههره زوره، ل دهؤ ناخفتنکهرین گوفه‌را به‌هدینی، کو گه‌لهک جارن ئەو ژبو موکومکرنایه‌یوه‌ندیان ناخفتنکهر د هندهک ده‌مین تایه‌تدا گوهداری میهفانکته‌ت. بۆ نمونه ل ده‌می ژه‌مین خوارنی، دوو هه‌فالین جیران ل به‌ر ده‌رگه‌هی مالی هه‌قدوو میهفان بکهن یان ژی ل ده‌می زفرینا مال ل رۆژین ئەینیان هه‌قدوو میهفان دکهنه ژه‌می خوارنا نیفرۆیان. ل قیری گوهدار دزانیت مه‌ره‌ما ناخفتنکهری ب جههینانا نهریتی جفاکیی کوردییه، ژ به‌رشی یه‌کی ل سهر ناخفتنکهری پیدقی دبیت، کو وه‌ک نهریتته‌ک ئەوی میهفانکرنی ره‌تبه‌کته. ئانکو ل قیری مه‌به‌ست پی ئەوه، کو ناخفتنکهر (میهفانکهر) دزانیت، کو

گوهدار (میهفان) دی ب ئەرکی ره‌تکرنی رابیت و ب ئەوی میهفانکرنی رازینابیت، به‌لی دقیت وه‌ک ئەرکه‌کی جفاکی میهفانکرن ب کیمی ژ لایی کەسه‌کی ژ ئەوان بهیتته ئەنجامدان. ئەؤ جوری میهفانکرنی ژی ب تنی ژ لایی (8٪) ژ به‌شداربوویان ب (نهری) به‌رسف ل سهر هاتییه دان، که‌واته ریژه‌یا (به‌لی) گه‌لهک زور هاتییه بکارهینان، ژ به‌ر ئەقی یه‌کی ئەم دشین بیژین د

چہند روربوو د نہخوشخانیقہ)، (دقیقت جاروباران بچینہ مالا نہوان).

(میہقانکرنا ب ترانہ کرنقہ) ب ریژہیہ کا باش جھی خو د ناؤ جورین میہقانکرنیڈا کریہ، کو دگہہیتہ (۶۰٪) ب ہرسقا (ہلی) و (۴۰٪) ب ہرسقا (نہخیر). نہؤ جورئ میہقانکرنی باراپتر د ناقبہرا ہہقالین نیزیکدا یا ہربلاقہ، چونکی نہو دہرپرینن میہقانکرنی نہوین دہینہ بکارہینان، گہلہک جاران نہگہر کہسی ہرامبہر یی بیانی بیت، دبیت ببیتہ جھی شکاندنا نہوی، چونکی نہؤ جورہ ب ٹیک جاری دہرپرینن جوان و ب رپوشت د ناقدا ناہینہ بکارہینان و ہدر تشتہک ب ترانہقہ دہیتہ وەرگرتن، ہدر ژبہر نہفی یہکی دہمی کہسہک ل وہلاتہکی بیانی بڑیت، دقت شازہابی د کہلتور و رپوشنہبیریا نہوی زمانیدا ہہبیت، چونکی زمان ب تنی ہاریکاریا نہوی ناکت، کو بشیت خو ژ ئاریشن ژ دہرقہی زمانی و ئاریشن پراگماتیکی رزگار بکھت.

جورہکی دی یی میہقانکرنی د ناقبہرا ئاخفتنکەرین گوفہرا بہدینان دہیتہ بکارہینان، کو دبیزنی (میہقانکرن ژبہر مہرہمہکی)، ریژہیا بکارہینانا نہوی ژی دگہہیتہ (۳۲٪) ب ہرسقا(ہلی)، ل فیری بہشداربوویان کو ب ریژہیا (۶۸٪) ب (نہخیر) ہرسقداینہ، نہوژی ژبہر ہندیہ، کو کارہکی جوان و گونجای نینہ، ژبہر مہرہمہ کا کہسؤکی کہسہک بہیتہ

میہقانکرن، چونکی نہقہ نہوی چہندی دگہہینیت، کو (نہز دی تہ میہقانکہم و تو پیش نہوی میہقانکرنیقہ دی کارہکی یان مہرہمہ کا دی بو من ب جہہینی)، ژ بہر نہفی یہکی دی بینن نیزیکی سیچاریکان ژ بہشداربوویان خو ژ نہفی کاری کریت دویر ئیخستییہ.

ہەر ل سەر نہفی مژاری (میہقانکرنا گرہو کرنی) ژی ٹیک ژ جورین میہقانکرنی دہیتہ ہژمارتن، کو ژلایئ ئاخفتنکەرین گوفہرا بہدینیقہ دہیتہ بکارہینان، ہلی ب ریژہیہ کا کیم کو ژلایئ بہشداربوویان مہقہ ب ریژہیا (۲۸٪) ب ہرسقا (ہلی) ہاتییہ. مہرہم ژ نہفی جورئ نہوہ، کو تاکہ کہسی گوفہرا بہدیننی گرہو کرنی ل سەر یاریان و ہندہک دیاردا و نہنجاماندکن و نہو کہسی د گرہو کرنیڈا سہربکہقت ژ لایئ کہسی ہرامبہرقہ دہیتہ میہقانکرن. ل فیری راستہ ریژہیا ہرسقدان ب (ہلی) زور ب کیمی دہیتہ دیتن، ہلی نہقہ نہوی چہندی ناگہہینیت، کو ب ٹیک ژ جورین میہقانکرنی نہہیتہ ہژمارتن و د ہرامبہردا ب ریژہیا (۷۲٪) ب ہرسقا (نہخیر) ہاتییہ، کو ریژہیہ کا زورہ.

د دویقدا جورئ ہدرہ ب کیم بکارہاتی یی میہقانکرنی ژلایئ بہشداربوویان مہیین گوفہرا بہدینیقہ (میہقانکرنا ۵۰-۵۰)ہ، کو ریژہیا بکارہینانا نہوی ب ہرسقا (ہلی) گہشتییہ (۲۶٪) و (۷۴٪) بوویہ (نہخیر)، نہگہری کیم

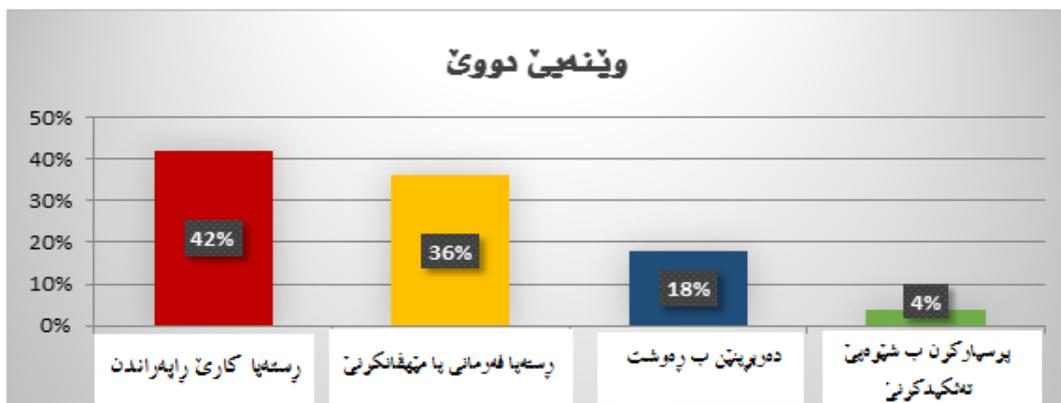
تاییه تی ئەوان کەسان یین تیکه لی کەلتور و هەقالین بیانی بووین.

ب- ستراتیجیه تین میهفانکرنی د زمانی کوردیدا:

بکارهینانا ستراتیجیه تین میهفانکرنی ژ لایئ ناخفتنکەرین گۆفەرا بەهیدنیقه، هەر وه کول خواری دیاردبیت، ب ریکا داتایان ب تیروتهسەلی هاتینه شرۆفه کرن، کو ژ شەش بارودۆخان پیکهاتییه، کو ژ بارودۆخه کی بو بارودۆخه کی دی ریزه یا بکارهینان و جوړین ستراتیجیه تین بکارهاتی د جیاوازن. ب ئەفی رهنگی ل خواری دیارگری:

بارودۆخی ئیکی: هیژا ناخفتنکەری ژ یا گوهداری پژه و ناسیاری د ناقهرا ئەواندا یا کیمه.

بکارهینانا ئەفی جوړی ب بەرسفا (بهلی) بو هندی دزفریت، کو ئەف میهفانکرنه ژ کەلتورین بیانی هاتییه د ناؤ کەلتوروی مه دا، چونکی تاکه کەسین کورد ب تشته کی شهرم ددان، کو هەقالئ ئەوی یان ب تاییه ت کەسه کی نیاسی ئەوی/وی بچنه خوارنگه هه کی و ل ویری بهایی خواری ب نیفی بهیته دان، ل فیری هەر کەسه ک ژ نالیئ خوفا پیکولی دکەت، کو بهایی ئەوی خواری ژ لایئ ئەوی/وی فه بهیته دان، بهلی سەرهایئ ئەفی هەمی ئەف میهفانکرنه ب جوړه ک ژ جوړین میهفانکرنی د ناؤ تاکه کەسین گۆفەرا بەهیدنیدا دهیته هژمارتن، کو باراپتریا جاران د ناقهرا هەقال و دوستین نیزیکیدا رویددهت و ب

بەهیدنی، ل فیری ناخفتنکەران هنده ک دەرپرین میهفانکرنی. وه کو: (سوبه هی پشتی دهواما فەرمی هوین هەمی میهفانن ل خوارنگه هی ژ بهر ئەوی کاری پیرۆزی ههوه کری.)، (ئەز حەز

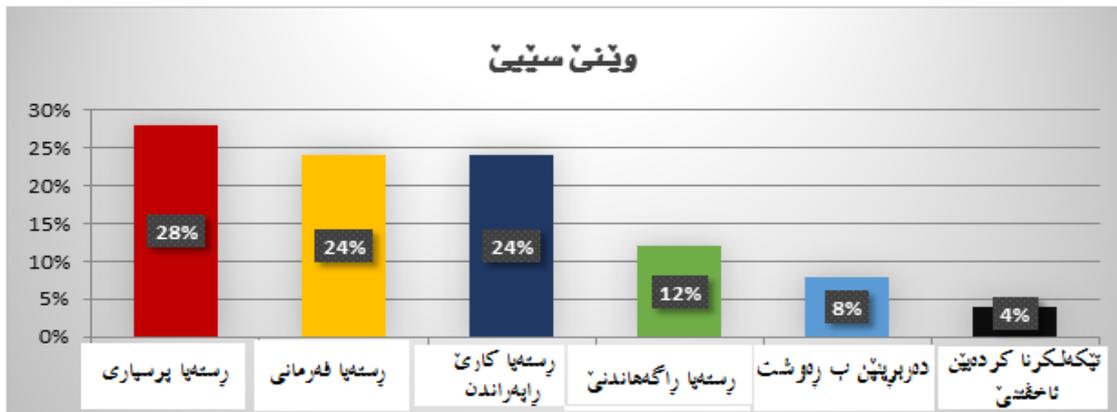
د بارودۆخی ل سەریدا، ب ئاویه کی هەرە بەرچاؤ ستراتیجیه تا (رستەیا کاری راپەراندن) یا میهفانکرنی هاتییه بکارهینان، کو ریزه یا ئەوی ژی دگه هیتە (۴۲٪) ژ پشکدارین گۆفەرا

بکاربهینیت. هەر وه کو دوینهیدا دیاردبیت، کو ب ریژهیا (18٪) ژ بهشداربوویان رابووینه بکارهینانا ستراتیجیهتا (دهربرینین ب رهوشت) یین میهفانکرنی. وه کو دهربرینین: (دی گلهك پینخوش حالیم نه گهر هوین بو خوارنا شیقی سوبههی ل خوارنگههی نامادهبن)، (نه گهر هوین ل ناهنگا مه نامادهبن دی پی سهربلند بین... هتد). و ل دوماهیی ب ریژهیهکا زورا کیم ستراتیجیهتا (پرسیارکون ب شیوهی تهئکیدکرنی) دهیت، کو ریژهیا نهوی ب تنی دگههیته (4٪).

بارودۆخی دووی: هیژا ناخفتنکهری ژ یا گوهداری پتره و ناسیاری د ناچهرا نهواندا ههیه. د بارودۆخهکی ب نهفی رهنگیدا کو ناسیارییهکا باش د ناچهرا ناخفتنکهری و گوهدارییدا ههیه، سههرای ههبوونا پله بهرزیا جفاکی یا ناخفتنکهری، دبیت تا رادهیهکی میهفانکهر یی نازادبیت ژبو دهربرینا ههر جوهره دهربرینهکا نهوی دقت. ب واتایهکا دی بکارهینانا ستراتیجیهتین میهفانکرنی د نهفی بارودۆخیدا ل دویف ناروزو و میزاجی ناخفتنکهری دمینیت، ههر ستراتیجیهتهکا بهیته بکارهینان دی یا دروست بیت، چونکی ل دویف دهم و جوړین میهفانکرنی دی ستراتیجیهت ژی هیته گوهورین. نانکو دبیت ناخفتنکهرهك جارهکی ستراتیجیهتا پرسیاری بو گوهداری ناسیاری بکاربهینیت، جارهکا دی ههمان ناخفتنکهر

دکهم هوین ههمی نامادهبن بو خوارنا شیقا نهف شهفه)، (تو سوبههی نیفرۆیی هاتییه میهفانکرن ل خوارنگههی)، (سوبههی بو خوارنا شیقی دی ههوه ههمیان میهفانکهم... هتد) بکارهینایه. ستراتیجیهتا (رستهیا فرمانی) ژی ب پلا دووی دهیت، نهوژی ب ریژهیهکا باش، کو دگههیته (36٪) نهفهژی بو نهوی چهندی دزفريت، چونکی میهفانکهر خودان پلهیهکا جفاکی یا بهیژه یان ژی بیژین پلهیا نهوی/وی ژ پلهیا میهفانی بلندتره، ژ بهرفی یهکی دی بینین ستراتیجیهتا فرمانکرنی ژ ستراتیجیهتین زور بکارهاتییه ژبو بارودۆخهکی ب نهفی رهنگی. هندهك ژ دهربرینین بکارهاتی ژی. وهکو: (جماعت سوبههی ژبیرنهکن، هوین میهفانن ل دهف من.)، (ریژدارن نهف شهفه پیداییه هوین ههمی ل ناهنگی ناماده بن.)، (دقت هوین ههمی ل خوارنگههی نامادهبن بو سوبههی فراقینی). سههرایی کو هیژا ناخفتنکهری زیدهتره ژ یا گوهداری، بهلی ناخفتنکهرین گوچهرا بههدینی د دهمی میهفانکونا کهسین پلهیا جفاکی یا نرمتر دا ژ دهربرینین جوان و ب رهوشت یا بیبههر نینه، بهلی دبیت نهفهژی ژبهه نهوی چهندی بیت، کو ناسیاری د ناچهرا ناخفتنکهری و گوهدارییدا یا کیمه، ژ بهه نهفی یهکی دقت سهرهدهرییا ناخفتنکهری یا جیاواز بیت ژ سهرهدهرییا نهوی ل گهل کهسهکی نیاس و دقت تارادهیهکی پهیقین جوان و ژینگرتی د دهمی میهفانکرنیدا

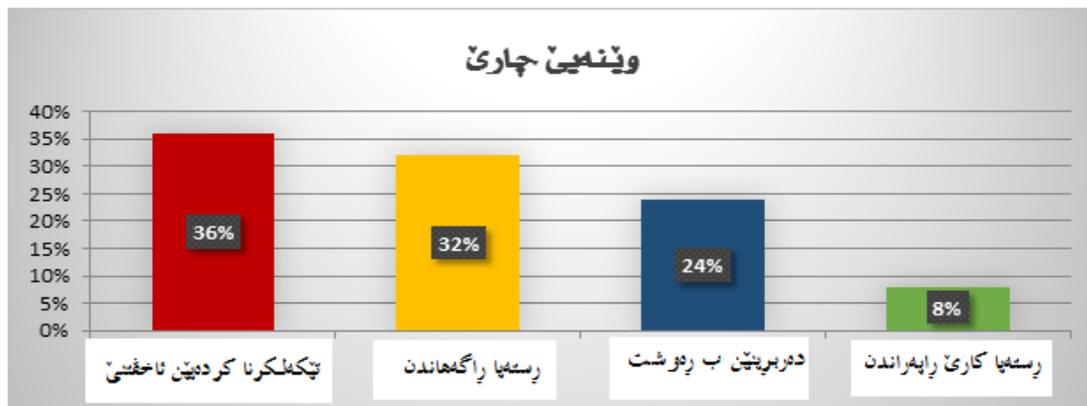
بو هەمان گوهداری رستەیا فەرمانی یان دیتن، کو چەندین جوړین ستراتیجیەتین راگەهاندن یان هەر ستراتیجیەتە کا دی جوړاو جوړ بکارهاتینە و رێژەیا بکارهینانا ئەوان بکاربەنیت. هەر وەکو د وینەیی سییدا دەیتە ژى تا رادەیه کی نیزیکی هەقدووێه.

(رستەیا پرساری) یا مێهفانکرنی وەکو ستراتیجیەتە پلە ئیک جەهێ خۆ د ناڤ ستراتیجیەتین مێهفانکرنی یین بکارهاتیدا ژبو ئەفی بارودۆخی کریه، کو ب رێژەیه کا مامناوەند، کو دگەهیتە (28%). ل فیری ناخفتنکەرین گوڤهرا بەهیدنی ب ریکا شیوهیین جوړاو جوړ یین رستەیا پرساری ئەڤ ستراتیجیەتە بکارهینایه. وەکو (کورخال سوبههه دی نیفرۆ تو دی چ کهی؟)، (کورخال ئەڤ شهڤه تو دی هییه دهڤ مه مانه؟)، (دی شی سەعت دوو پشتی نیفرۆ ل خوارنگهه نامادهیی؟). (رستەیا فەرمانی) ژى ب شیوهیه کی بەرچاڤ جەهێ خۆ د ناڤ ستراتیجیەتین بکارهاتی یین ئەفی بارودۆخیدا کریه، کو رێژەیا ئەوی دگەهیتە (24%) ئەڤه ژى ژبەر ئەوی یه کییه، کو هیژا ناخفتنکەری ژ یا گوهداری زیندەتره، له ورا ناخفتنکەر ههولددەت هندهک جارن ب شیوهیی فەرمان ناسیاری خۆ مێهفانکەت. وەکو (خۆ بەررزەنەکه، ئەڤ شهڤه کورخال تو مێهفانی منی). ب هەمان رێژەیا بەشداربوویان، ستراتیجییا (رستەیا کاری راپەراندن) دەیت، کو دگەهیتە (24%). ستراتیجیەتین کیم بکارهاتی ژى هەر وەکو د وینەیدا دیاردییت، بریتینە ژ: (رستەیا راگەهاندن) ب رێژەیا (12%) و (دەربرین ب رەوشت) ب رێژەیا (8%) و (تیکەلکرا ستراتیجیەتان) ب رێژەیا (4%)، ئەگەری کیم بکارهینانا ئەقان ستراتیجیەتان دییت ژبو ئەوی ئیکی بزفريت. هەر وەکو مه نامازە پیدای بارودۆخین ب ئەفی رەنگی ل دویف ئارەزوویا ناخفتنکەری دمنیت و ئەوی چ ستراتیجیەتەک پیخۆشه دی ئەوی بکارهینیت. دییت ئەڤ هەر سی

ستراتیجیه تین کیم بکارهاتی د باش بن و (100٪) د شیاندا بن د ئەفی بارودۆخیدا بهینه بکارهینان، بهلی ل دویف ئارهزوویا ئاخفتنکهران و فیانا ئەوان بو ستراتیجیه تین ههمه جور ریژا بکارهینانا ئەوان دگوهۆرینیدایه.

بارودۆخی سیپی: هیژا ئاخفتنکهری و گوهداری وهك ههفه و ناساری د ناڤهرا ئەواندا نینه.

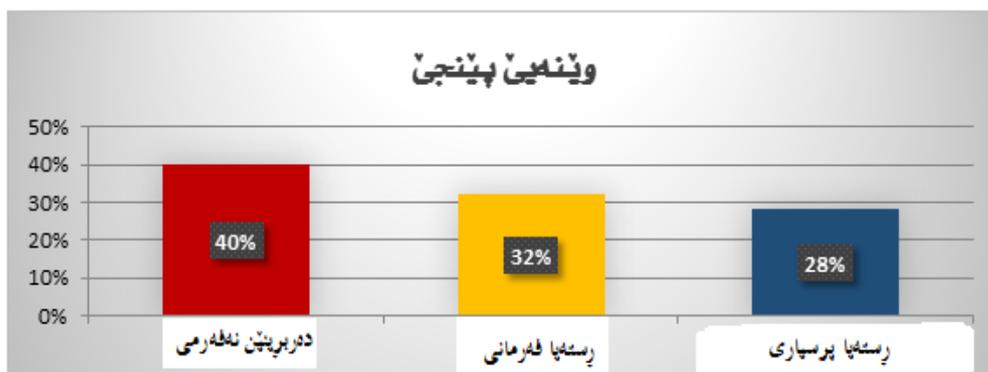

پیشکیشکەم هیفیدکەم ل هۆلا ۶ نامادەبن.، (چهوانی بەریژ، دی شی ل هۆلا پیشمەرگه، سەعت ۱۰ بو گوهدارییا سمینارا من نامادەبی). د دویفدا ب ریژیه کا هەرە باش ستراتیجیه تا (رستهیا راگهاندن) دهیته بکارهینان، ئەوژی بو هندی دزفریت د ئەفی بارودۆخیدا کو پیشکیشکرنا سمینارییه و بو کەسین نەناسیاره، لەورا بەشداربووین گۆڤهرا بەهدینی ههولداینه، کو دەم و جە بابەتین سمیناری بو خەلکی بدەنە راگهاندن، داکو ئەگەر ئەوان دەم هەبیت، تیدا بەشداربن، لەورا دی بینن، کو ریژیه ئەوی دگههیتە (۳۲٪). ژ ئەوان نمونین بکارهاتی ژ: (بەریژان سەعت ۱۰ سپیدی دی سمینارا

د وینەیی سەردا دیاردبیت، (تیکه لکرنا کردەیین ئاخفتنی) ب ریژیه کا باش ب پلا ئیکی دهیت. ب ریژیهیا (۳۶٪)، ئەف تیکه لکرنا کردەیین ئاخفتنی دبیت بو بارودۆخی بزفریت، کو مێهفانکرنا کەسین بیانیه ژبو سمیناری. دبیت ئەف بارودۆخه بی جیاواز بیت ژ بارودۆخه کی دی بی وه کو مێهفانکرنا خوارنه کی یان ئاههنگه کی، کو ستراتیجیه تین جیاوازتر بهینه بکارهینان، بهلی د ئەفی بارودۆخیدا پیشکیشکاری سمیناری ههولدهت ب ریکا تیکه لکرنا کردەیین ئاخفتنی. وه کو سلاقکرن، داخوازکرن، سوپاسیکرن و لیبورینخوازتنی... هتد، گوهداری مێهفانکەت. وه کو: (سلاڤ ریژداران، ئەڤرۆکه سمیناره کی دی

سەرنچراکیش د دەربڕینی مێهفانکرنیدا هاتینه بکارهینان. وه‌کو: (رێژداران دی گەله‌ک پێخۆش‌حالبم، ئەگەر هۆین ب رێژقه‌ ل سەینارا من پشکداربن.)، (برای هێژا ئەفرۆکه دەمژمی 10 سپیدی سەینارا منە دی ژ کەرەما خۆ شی ل هۆلا 6 ئاماده‌بێ). د دویقدا ستراتیجیه‌تا کیم بکارهاتی یا ئەفی بارودۆخی ژ لای ئاخفتنکەرین گوڤه‌را به‌ه‌دینه‌ (رسته‌یا کاری راپه‌راندن)ه، کو رێژا ئەوی دگه‌هیه‌ (8٪)، دەربڕینی بکارهاتی ژ وه‌کو: (هۆین د مێهفانکرنه‌ بو سەینارا من). بارودۆخی چاری: هێژا ئاخفتنکەری و گوهداری وه‌ک هه‌قه‌ و ناسیاری د ناهه‌را ئەواندا هه‌یه‌. بێگومان د بارودۆخین ب ئەفی ره‌نگیدا، کو ئاخفتنکەر و گوهدار د ئیک ئاستدا بن و هەر دوو هه‌قالین نێزیک بن، دی دەربڕینی ئەوی بین مێهفانکرنی د جودا و د جیاوازی ژ بارودۆخه‌کی دی، کو ناسیاری د ناهه‌را ئەواندا یا کیم بیت.

خۆ پێشکیشکەم، هیه‌یه‌ ل هۆلا 6 ئاماده‌بن.)، (سه‌عه‌ت 11 دی سەیناره‌ک هیه‌یه‌ پێشکیشکرن ژ لای منقه‌ ل کۆلیژی ئاماده‌بن). هه‌روه‌سا ستراتیجیه‌تین دی بین بکارهاتی ژ دی باهر نه‌بوون ژ راکه‌هاندنی. بو نمونه‌ ژماره‌کا زۆرا به‌رسفین ب ده‌ستفیه‌تی بین تیکه‌لکرنه‌ کرده‌یین ئاخفتنی ب شیوه‌یی راکه‌هاندن هاتبوونه‌ گوتن. د دویقدا (دەربڕینی ب ره‌وشت) بین مێهفانکرنی ده‌ین، ب رێژه‌یا (24٪)، کو ئەهه‌ژی ئەوی چه‌ندی بو مه‌ دیاردکه‌ت، کو د بارودۆخین د ناهه‌را که‌سین نه‌ ناسیاریا، پیدفیه‌ هه‌ول ژبو هه‌ده‌ک دەربڕینی جوان و ب ره‌وشت به‌ی، ب تایه‌ته‌ی ئەگەر بارودۆخ گریڤای مێهفانکرنه‌ سەیناره‌کی بیت، چونکی بارودۆخی ئەوی جیاوازتره‌، ئەگەر مێهفانکرن گریڤای خوارنه‌کی بیت. ئەفجا دقیریدا ژبو زیده‌کرنه‌ رێژه‌یا ئاماده‌بوویان دەربڕینی ب ره‌وشت و جوان و

بکارهاتی دی دەربڕینی نه‌فرمی بن، چونکی هندی ئەو پوه‌ندییا ئەوان و هه‌قالینیا ئەوان یا

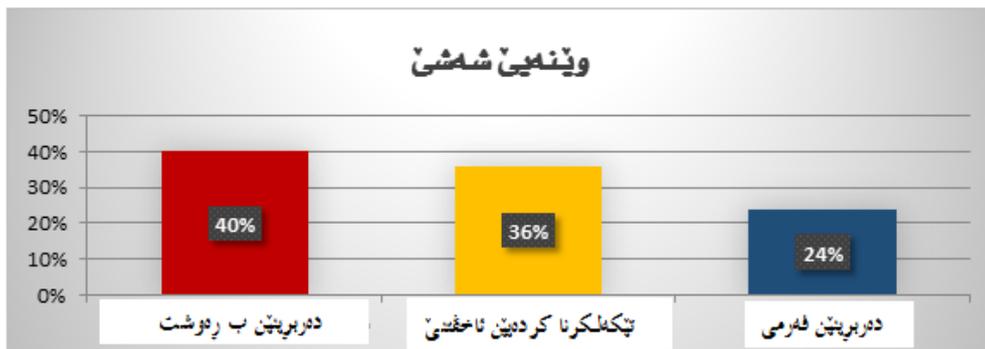
د ئەفی بارودۆخیدا، چونکی هه‌قالین نێزیکه‌ ئیکن، ژبه‌ر ئەوی یه‌کی ستراتیجیه‌تا هه‌ره

جهی ئاماژه پیکرنییه د ئەقی بارودۆخیدا گهلهک ژ ئەوان رسته یین بکارهاتی پیکهاتینه ژ هەر سی ستراتیجه تان ئانکو هەرسی ستراتیجه ت د ئیک رسته یا مېهفانکرنی هاتینه بکارهینان. ب واتایه کا دی هندهک رسته هەم پرساری بوون و د هەمان دەمدا شیوهی فەرمانی ژی ب خوڤه دگرتن و ژلایهکی دیقه تارا دهیهکی ژور په یقین ئەوی د نهفهرمی و ساده بوون. بۆ نمونه: سەیدا دی سوبه هی چ کهی؟ پاشی وەر دهو مه بو فراهینی. ئەگەر ئەم تەماشه ی ئەقی رسته یا بکارهاتی بکهین، کو ئەقان هەر سی ستراتیجه تان ب خوڤه دگرت. ژ بهرهندی مه ژی پیکولکریه ل دویف نیزیکیا ستراتیجه تی ئەقان رسته یان پارقه بکهین.

بارودۆخی پینجی: هیژا ناخفتنکەری کیمه ژ یا گوهداری و ناسیاری د ناههرا ئەواندا نینه.

ئەو بارودۆخین ب ئەقی رهنگی د پرن ژ دهربرین ب رهوش و دهربرین فهرمی، چونکی ناستی گوهداری بلنزه، لهورا ناخفتنکەر ههولدهت ناخفتین جوان و ژیهاتی و بژاره بکاربهینیت ل گهل شیوه فهرمیاتیه کی، کو ل گهل ناستی مېهفانی بگونجیت. هەر وه کو د وینهی شه شیدا دیاردیت، کو سی جورین ستراتیجه تان هاتینه بکارهینان هه می ژی گریدای دهربرین جوان و فهرمینه.

نیزیکی هه و بیت، دی دهربرین نهفهرمی ژورتر بن. هەر وه کو د وینهیدا دیاردیت، کو ریزه یا بکارهینانا ئەقی ستراتیجه تی (40%)، کو ئەفهژی ژ ئەنجامی ههلبژارتنا ژماره کا ژورا ناخفتنکهرین گوڤهرا بهدینیه. ژ ئەوان دهربرینان ژی: (سوبه هی وەر دهو مه دی خووانه کی دهینه ته سەیدا، ئەگەر چ شولا بو خو ندهه ریخی)، (خو ئەفرۆکه بو شیفی دیاربکه، ئەگەر یی بهتال بی، دی چینه خووانگه هی). (رسته یا فەرمانی) ب پلا دووی دهیت، ب ریزه یا (32%) ژ لای پشکدارین گوڤهرا بهدینیه، ناخفتنکهرین مه ژ بهر ئەوی نیزیکیا د ناههرا ئەوان و هه فالین ئەواندا ههین. هەم بو خوشی و هەم ب شیوهیه کی ترانه کریقه، فەرمانه کی ل هه فالین خو دکەن، ژبو بهرهه فبوون د مېهفانکرنیدا. نمونین بکارهاتی ژی. وه کو: (سیشه مابا بهیت لازمه هەر بهیه سه فری ها)، (سوبه هی مه عزوماته نه بیژی ئەز ناهیم). و ب پلا سیی و دوماهیی (رسته یا پرساری) یا مېهفانکرنی دهیت، ب ریزه یا (28%)، کو ئەفهژی دشین بیژین ژماره کا باش ژ پشکداربووین مه ب ریکا پرسیارکرنی که سی بهرامه ر مېهفانکریه. ژ ئەوان دهربرینان ژی: (تو ناهیی بچین تشته کی بخوین؟)، (دی سوبه هی هییه دهو مه بو شیفی؟).

ناڤریدا. بەشداربوویین مە هەندەك كردهیین ناخفتنی تیکەلکربوون ل گەل بکارهینانا هەندەك پەیف و دەستەواژەیی فەرمی و ب رەوشت و رستەیه کا جوان و پڕ و اتا ژێ دروستکربوون. ئەوژی ئەفەیه: (رێژ و ڤیان بۆ تە هیژا، من ژ دل دڤیا تۆ بۆ خوارنا فراڤینی ل خوارنگەهی نامادەبیی ، دا سوپاسدارم ب نامادەبوونا تە). ستراتیجەتا دوماهیی ژێ د ئەڤی بارودۆخیدا یا پیکهاتیوو ژ (دەربرپین فەرمی) یین مێهفانکرنی. یا خویایە ئەگەر پلەیا کەسی بەرامبەر ژ یا مروڤی بەرزتر بیت، دی جۆرە فەرمیایەتیهك د ناخفتنا مەدا دیاربیت، هەر وه کو دوینەیی شەشیدا دیاربیت، کو ب رێژەیا (24%) بەشداربوویین گوڤهرا بەهیدنی ژبو مێهفانکرا ئەڤی کەسی ناست بلند، پەنا ژبو دەربرپین فەرمی برییه.

بارودۆخی شەشی: هیژا ناخفتنکەری کیمزە ژ یا گوهداری و ناسیاری د ناڤهرا ئەواندا هەیه.

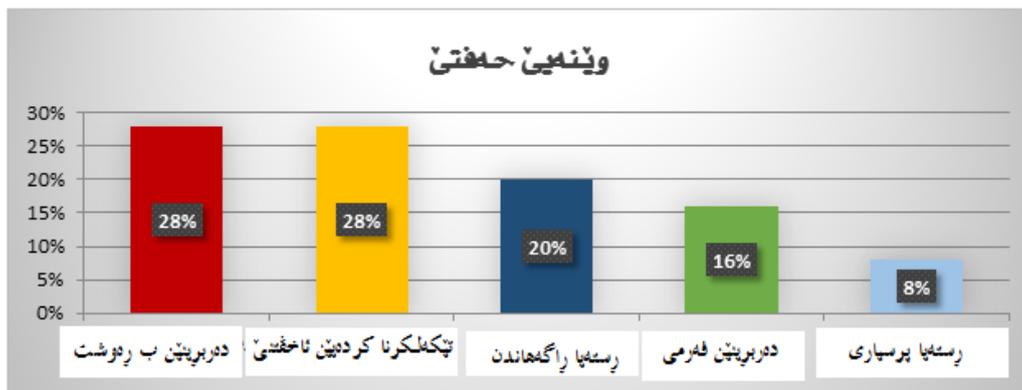
ستراتیجیهتا زۆر بکارهاتییا ئەڤی بارودۆخی، کو ب رێژەیا (40%)، ئەوژی ستراتیجیهتا (دەربرپین ب رەوشت) یین مێهفانکرنی، ل ڤیری ناخفتنکەرین گوڤهرا بەهیدنی هەولددەن، هەندەك دەربرپینا بدەنە خویاکرن، کو رەوشتبەرزیهك تیدا بیت و ل دویف ناستی گوهداری بگوجیت، کو پلەیا ئەوی یا جفاکی یا بەرزە، نانکو بەشداربوویین مە پیکولی دکەن، هەندەك دەربرپین نەهینە بکارهینان کو دجوان نەبن و ببنە جەیی شەرمزارییا ئەوی/وی و یا کەسی بەرامبەر. نمونە بۆ دەربرپین بکارهاتی: (دکتۆر ئەز ژدل و جان حەز دکەم کو تۆ ژ کەرەما خو نامادە بیی بۆ خوارنا سوبەهی فراڤینی)، (دی گەلەك کەیفخۆشیم هیژا ئەگەر تۆ ئەڤ شەڤە ل خوارنگەهی ل سەر مێهفانکرا من رازیبی). د دویفدا ستراتیجیهتا (تیکەلکرا کردەیین ناخفتنی) دەیت، کو رێژەیا بکارهینانا ئەوی ژلایی پشکدارین مەڤە دگەهیتە (36%) کو رێژەکا هەرە زۆرە، بەلی جەیی ناماژەپیکرنییه، ئەڤ جۆرە کردەیین تیکەل، دیی بەهر نەبووینە ژ هەر دوو ستراتیجیهتین دی یین بکارهاتی د بارودۆخی

(تۆ وەك قوتابی، مامۆستا یین خۆ میهفانکە

سینارەکی ل زانکوی.)

هەردەما هیژ و پلەیین ئاخفتنکەری ژ گوهداری کیمتر بن، دی دەربریین ب رەوشت و فەرمی زیدەتر بن ل دەمی میهفانکەری کەسی بەرامبەر.

ب تاییەت ژێ ئەگەر بارودۆخ د ناڤهرا چینین رەوشەنیردا بیت، کو ژ قوتابی بو مامۆستایە، ل قیری فەرمیاتی و رەوشتبەرزێ پتر رۆلی خۆ دبیین.

(دەربریین ب رەوشت) یین میهفانکەری د ئەفی بارودۆخیدا، ل گەل (تیکەلکەری کردەیین ئاخفتنی) ب پلا ئیککی هاتینە، ب رێژەیا (۲۸٪). ئەفان قوتابیین گوڤهرا بەهیدینی هەمی پیکولکەرینە ل گەل مامۆستایین خۆ ئاخفتنن جوان و ژیهاتی بکارهینن. هەر وە کو زۆر بەیا ئەوان رستەیین ژبو تیکەلکەری کردەیین ئاخفتنی ژ هاتبوون بکارهینان پری پەیف و دەستەواژەیین ب رەوشت بوون، بەلی چونکی چەندین جوړین کردەیان هاتبوونە تیکەلکەری، مە ل ژیر تیکەلکەری کردەیین ئاخفتنی هژمارتن. ژ ئەوان دەربریین ب رەوشت یین میهفانکەری: (دکتۆر و مامۆستایین هیژا سینارا من ل دەمژمیر ۱۰ سپیدیە، ئەز حەز دکەم ئامادەبن، دا گەلەك

کەیفخووشیم ب هاتنا هەو.ه)، (رێژداران ئەگەر هوین د سینارا مندا بەشداربن، دا خوشحالبم). هەر وەسا تیکەلکەری کردەیین ئاخفتنی ژێ وە کو مە گوتی یا پربوو ژ دەربریین رەوشتبەرز. بو نمونە: (ئەف دەمی هەوە خوش رێژداران، ئەگەر بو هەوە ئەزیەت نەبیت، من دقیت هوین د سینارا مندا بەشداربن، دا سوپاسداری هەوە بم). د دویدا (رستەیا راگەهاندن) دەیت، ب رێژەیا (۲۰٪)، بکارهینانا ئەفی ستراتیجیەتی ژێ ژبو ئەوی یەکی دزقریت، کو سینار دی هیتە گپران ل دەم و جەهکی، لەورا بو کەسی بەرامبەر پیدفی ب راگەهاندنی هەیه. ژ ئەوان دەربریین بکارهاتی ژێ: (هیژایان من دقیا هەوە ناگەهدار بکەم، کو سینارا من دی ل رۆژا

3-د جوړی (میښانکونا فرهمانی) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (64٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (36٪).

4-د جوړی (میښانکونا ب ترانه کرنه) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (60٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (40٪).

5-د جوړی (میښانکون ژبه ر مهربه کی) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (32٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (68٪).

6-د جوړی (میښانکونا گره وکونی) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (28٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (72٪).

7-د جوړی (میښانداریا 50-50) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (26٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (74٪).

ب-د ئه فان بارودوخی ل خواریدا، ئه د ستراتیجی میښانکونی هاتینه بکارهینان:

1- د بارودوخی هیزا ناخفتنکهری ژ یا گوهداری پتر بیت و ناسیاری د ناښهرا ئه واندا یا کیم بیت. (4) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه فی ریژهی: رسته یا کاری راپه راندن (42٪)، رسته یا فرهمانی (36٪)، دهربرینین ب رهوش (18٪)، پرسیارکون ب ریکا ته ئکیدکونی (4٪).

2-د بارودوخی هیزا ناخفتنکهری ژ یا گوهداری پتره و ناسیاری د ناښهرا ئه واندا هه بیت. (6) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه فی ریژهی:

سیشه می، ل ده مز می 10 سپیدی بیت. د دویقدا (دهربرینین فرمی) دهین، ب ریژهیا (16٪)، بهلی وه کو بهری نوکه مه ئامازه پیدای، دهربرینین فرمی د هه می ستراتیجیه تین نافبری بین ئه فی بارودوخیدا بکارهاتبون، بهلی ل دویف نیزیکی و لیکچوون پتر بو هه ر ستراتیجیه ته کی، مه ل ژیر ئه وی ستراتیجی باس لیکریه، ژ بهر ئه وی یه کی ریژهیا ئه وی ل فیری کیم دیاربوویه و ل دو ماهی ژی (رسته یا پرسیار) یا میښانکونی دهیت، ب ریژهیا (8٪)، کو ژ لای قوتابین مهین پشکدارین گوڤهرا به هدینقه هاتیبه بکارهینان، ئانکو ب ریکا پرسیارکونی ماموستایین خو میښانکونینه سمینارا خو.

ئنهجام

پشتی فه کولینا مه ب دو ماهیک هاتی ئه م گه هشتینه ئه فان ئه نجامین ل خواری دیارکری:

أ-ریژهیا بکارهینانا جوړین میښانکونی ل ده د ناخفتنکهرین گوڤهرا به هدینی، ب به رسفا (بهلی) و (نهخیر) ب ئه فی رهنگی ل خواریه:

1-د جوړین (خو میښانکون) و (میښانکونا نه ریتی) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (92٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (8٪).

2-د جوړین (میښانبون د بونه و بیره ویاندا) و (میښانکونا نه راست) دا، ریژهیا (بهلی) دبیته (88٪) و ریژهیا (نهخیر) دبیته (12٪).

راگه‌هاندن (۲۰٪)، ده‌برپینن فهرمی (۱۶٪)،
رسته‌یا پرسپاری (۸٪).

لیستا ژیده‌ران:

ا-ژیده‌ر ب زمانی کوردی:

-شیرزاد سه‌بری عه‌لی و ئه‌یاد فه‌یزولا ه‌وسمان،
۲۰۱۸، ره‌تکن: کرده و ستراتیجی، فه‌کولینه‌کا
پراگماتیکیه، گوڤارا زانستین مروقیه‌تی یا
زانکویا زاخو، پهربه‌ندا (۶)، ژ (۳)، ۲۰۱۸.

ب-ژیده‌ر ب زمانی ئینکلیزی:

Al-Asadi, M. (2015). A Comparative study of the
Insincere Speech Act of Inviting in
American English and Iraqi Arabic

Al-Darraj, V. F. (2013). CULTURAL VALUES
UNDERLYING SPEECH ACT OF
INVITING: THE CASE OF IRAQI EFL
SPEAKERS. International Journal of
Scientific & Engineering Research,
Volume 4, Issue 8, 1052 ISSN 2229-5518.

AL-Sulaimaan, M.M. (2001). A Semantic study
of Arabic directive verb with reference to
English, Journal of Translation and
Linguistics, No:2.

Austin, J. (1962). How to Do Things with
Words. Oxford: Oxford University
Press.

Chaer and Agustina. (1995). *Sociolinguistik
Perkenalan Awal* Jakarta: Rineka Cipta.

Chen, H. (1996). Cross-cultural comparison of
English and Chinese metapragmatics in
refusal. Inriana University. (ERIC
Document Reproduction Service.

Cutting, J. (2008). *Pragmatics and Discourse*.
New York: Routledge.

-Eslami, Z. R. (2005). "Invitations in Persian and
English: Ostensible or Genuine".
Intercultural Pragmatics (912). 453-480.

Harnish, Robert M. & Kent Bach. (1979).
**Linguistic communication and speech
acts**. In

Language and Society Vol. 10 No. 2 Cambridge,
Mass. and London. Pp 270-274

Holmes, J. (1992). *An Introduction to
Sociolinguistics*. New York: Longman.

رسته‌یا پرسپاری (۲۸٪)، رسته‌یا
فهرمانی (۲۴٪)، رسته‌یا کاری‌راپه‌راندن (۲۴٪)،
رسته‌یا راگه‌هاندن (۱۲٪)، ده‌برپینن ب
ره‌وشت (۸٪)، تیکه‌لکرنا کرده‌یین
ئاخفتنی (۴٪).

۳-د بارودوخی هیزا ئاخفتنکهری و گوهداری
وهك هه‌ف بیت و ناساری د نابه‌را ئه‌واندا نه‌بیت.

(۴) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه‌فی

رپژه‌یی: تیکه‌لکرنا کرده‌یین ئاخفتنی (۳۶٪)،

رسته‌یا راگه‌هاندن (۳۲٪)، ده‌برپینن ب

ره‌وشت (۲۴٪)، رسته‌یا کاری‌راپه‌راندن (۸٪).

۴-د بارودوخی هیزا ئاخفتنکهری و گوهداری

وهك هه‌ف بیت و ناساری د نابه‌را ئه‌واندا

هه‌بیت. (۳) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه‌فی

رپژه‌یی: ده‌برپینن نه‌فهرمی (۴۰٪)، رسته‌یا

فهرمانی (۳۲٪)، رسته‌یا پرسپاری (۲۸٪).

۵-د بارودوخی هیزا ئاخفتنکهری کیمر بیت ژ

یا گوهداری و ناساری د نابه‌را ئه‌واندا نه‌بیت.

(۳) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه‌فی

رپژه‌یی: ده‌برپینن ب ره‌وشت (۴۰٪)،

تیکه‌لکرنا کرده‌یین ئاخفتنی (۳۶٪)، ده‌برپینن

فهرمی (۲۴٪).

۶-د بارودوخی هیزا ئاخفتنکهری کیمر بیت ژ

یا گوهداری و ناساری د نابه‌را ئه‌واندا هه‌بیت.

(۵) ستراتیجی هاتینه بکارهینان. ب ئه‌فی

رپژه‌یی: ده‌برپینن ب ره‌وشت (۲۸٪)،

تیکه‌لکرنا کرده‌یین ئاخفتنی (۲۸٪)، رسته‌یا

- Salih, H. Mahdi, H. (2013). Strategies Adopted in Making, Accepting and Declining Invitation. *Department of English Ahlulbait University, College of Arts.*
- Searle, J. R. (1979). *Expression and meaning.* Cambridge University Press.
- Searle, J. R. (1975). 'Indirect Speech Acts', in Peter Cole and Jerry L. Morgan (eds), *Syntax and Semantics, Vol. 3: Speech Acts*, Academic Press, pp. 59-82.
- Searle, J. R. (1979). *Expression and Meaning: Studies in the Theory of Speech Acts.* Cambridge: Cambridge University.
- Serva, C. (2016). *Definition of a Declarative Sentence.*
<https://study.com/academy/lesson/declarative-sentence-definition-examples.html>
- Suzuki, T. (2009). How do American University students "Invite" others?" *A Corpuse-based Study of Linguistic Strategies for the Speech Act of "Invitations" a Conference of Pragmatics Society of Japan, held at Matsuyama University.*
- Trong, N. (2012). SUMMITED IN PARTIAL FULFILLMENT FOR THE REQUIREMENTS OF THE B.A DEGREE. A COMPARATIVE STUDY ON INVITATIONS IN ENGLISH AND VIETNAMESE IN TERMS OF CROSS - CULTURAL PERSPECTIVE
- Utsumi, A. (2000). Verbal Irony as Implicit Display of Ironic Environment: Distinguishing Ironic Utterances from Nonirony. *Journal of Pragmatics, 32*, 1777-1806.
- Wolfson, N. (1989). *Perspectives: Sociolinguistics and TESOL.* New York: Newbury House Publishers.
- Yule, G. (1996). *Pragmatics.* Oxford: Oxford University Press.
- Kadhim, B. Al-Hindawi, F. (2017). Pragmatics of Ostensible Invitations in Iraqi Arabic: Function Analysis. *Advances in Language and Literary Studies. Islamic University College, Department of English, Holy Najaf- Iraq. 2University of Babylon, College of Education for Human Sciences, Department of English, Babylon-Iraq. ISSN: 2203-4714. www.all.s.aiac.org.au*
- Kadhim and Al-Hindawi. (2017). **Pragmatics of Ostensible Invitations in Iraqi Arabic: Function Analysis. Advances in Language and Literary Studies. Islamic University College, Department of English, Holy Najaf- Iraq. University of Babylon, College of Education for Human Sciences, Department of English, Babylon-Iraq. ISSN: 2203-4714. www.all.s.aiac.org.au.**
- Kerbrat-Orecchioni, C. (1997). "A multilevel approach in the study of talk-in-interaction". *Pragmatics 7*(1):1-20.
- Leech, G. (1983). *Principle of pragmatic.* London: Longman.
- Leech, G. and Thomas, J. (1990). "Language Meaning and Context: Pragmatics". *An Encyclopedia of Language.* London: Routledge.
- Levinson, S. (1983). *Pragmatics.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Pateda, Mansoer. 1990. *Sosiolinguistik.* Bandung: Angkasa.
- Lyons, J. (1977). *Semantics.* Vol. I & II. Cambridge: Cambridge University Press. Reprinted in 1979 Macmillan press Ltd.
- Mey, J. L. (1993). *Pragmatics.* Great Britain by J.T. Press Ltd, Pads tow, Cornwall.
- Richard J. C., Platt J & Webber. H. (1992). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics.* Oxford: Longman.

الخلاصة

تعد الدعوة فعل من أفعال الكلام لها علاقة وثيقة بالتداولية اللغوية. يهدف هذا البحث والذي تحت عنوان (فعل كلام الدعوة في اللغة الكوردية- بحث تداولي) إلى دراسة فعل الدعوة وأنواعه وإستراتيجياته من أجل توضيح أهمية ودور هذا الفعل في اللهجة المحلية للمتحدثين في منطقة بهدينان حسب المنهج الوصفي التحليلي بالإضافة إلى معرفة نسبة إستعمال أنواع وإستراتيجيات الدعوة عند قاطني تلك

المنطقة. وقد إقتضى طبيعة البحث الإعتماد على الإسلوب الاحصائي لجميع المواقف المختارة. يتألف البحث من مقدمة وفصلين بالإضافة إلى أهم النتائج التي توصل إليها البحث. يرصد الفصل الاول والمعنون ب(الدعوة، وظائف وأنواع) مفهوم الدعوة و وظائفها وأنواعها وإستراتيجياتها. في حين ركز الفصل الثاني والذي تحت عنوان (أنواع وإستراتيجيات الدعوة في اللغة الكوردية) على الأنواع والإستراتيجيات المستعملة للدعوة بين المتحدثين في منطقة بهدينان.

كلمات المفاتيح: الدعوة، النظرية السلوكية، أفعال الكلام، التداولية

THE SPEECH ACT OF INVITATION IN THE KURDISH LANGUAGE - A PRAGMATIC STUDY

SHERZAD SABRI ALI and AYAD FAYZALLAH OTHMAN

Dept. of Kurdish Language, College Of Basic Education, University Of Duhok, Kurdistan Region -Iraq

ABSTRACT

Invitation is an act of speech closely related to linguistic deliberation. This research, which is titled (The Speech act of invitation in the Kurdish language - A Pragmatic study) aims to study the act of invitation and its types and strategies in order to clarify the importance and role of this act in the local dialect of speakers in the area of Bhdinan according to the descriptive analytical method, in addition to know the percentage of use of types and strategies of invitation among residents of that region. The nature of the research required the statistical method for all selected positions. The research consists of an introduction and two chapters in addition to the most important findings of the research. The first chapter, which entitled (invitation, functions and types) monitors the concept of invitation and its functions, types and strategies. While the second chapter, entitled “Types and Strategies of invitation in the Kurdish Language”, focused on the types and strategies used for invitation among speakers in the Bhdinan region.

KEYWORDS: Invitation, Behavior Theory, Speech Acts, Pragmatics

پاپرسی

پرسیار و بەرسقیین (بەلێ و نەخیر):

ئەڤ پاپرسییە ژبوؤ ئاخفتنکەرین زمانی کوردی یین گۆڤهرا بەهدینی ژبوؤ هندهک جورین میهفانکرنییە، لەورا ئەو پرسیارین ل خوارای بخوینە و پاشی ب هەلبژارتنا (بەلێ) یان (نەخیر) بەرسقی ل سەر پرسیارین مە بە. ئەڤ داتایە ب تنی دی ژبوؤ مەراما نقیساندنا ئەڤی ڤه کۆلینی هیئە بکارهینان:

–میڤهانکونا نهراست: چ جاران ته گوتیه کهسه کی وهره ببه میڤهان ل دهؤ من و مهره ما ته میڤهانکونا نهوی نه بیت؟
بو نمونه: تو چ دکه ی نهی دیاری؟ روژه کی وهره تو میڤهان منی ل خوارنگه هی؟

بهلی نه خیر

– میڤهانکونا فرهمانی: چ جاران ته گوتیه، دقیت ئه فلان برادری یان خزمی میڤهانکون یان ئه م چووباین و بیانه میڤهانین نهوی؟

بهلی نه خیر

–میڤهانکونا گره و کرنی: چ جاران ته کهسه ک میڤهانکریه ل سهر گره وی؟ بو نمونه ئه گهر تو شیای بدرسقا ئه فی پرسیاری بدهی دی کارته کا پینج هزاری بو ته کرم؟

بهلی نه خیر

–میڤهانکونا ب ترانه کریفه: چ جاران ب ترانه ته کهسه ک میڤهانکریه؟ بو نمونه: خدما نه خو پسمام ئه فی جاری چوو بهس جارا بهیت ل گوندی بو ته دی ئوتیله کا پینج ستیر گرین.

بهلی نه خیر

–میڤهانکونا نه ریتی: چ جاران پشتی نفیژا ئه نییان ته کهسه ک میڤهانکریه خوارنی ل مال و مهره ما ته نه میڤهانکونا نهوی نه بیت، بهلکو وه نه ریته کی بیت و تو بیژی دی جبران دا بچینه فراڤینی؟

بهلی نه خیر

–میڤهانکون ژ بهر مهره مه کی: چ جاران ته کهسه ک میڤهانکریه خوارنه کی یان جهه کی و ته مهره م ژ نهوی میڤهانکونی هه بیت؟ ئانکو ژ بهر هندی بیت کو بو ته شوله کی د پاشه روژیدا نه نجامدهت؟

بهلی نه خیر

–خو میڤهانکون: چ جاران تو چوو به سهره دانا خزمه کی هه فاله کی ل مالا نهوی/ وی بی نهو ته میڤهانکته؟ بو نمونه: کور خالهت هوین ل مالن نهؤ شهفه دا هیینه دهؤ ههوه ل مال؟

بهلی نه خیر

–میڤهانبون د بونه و بیره وه رییاندا: چ جاران ته سهره دانا مالا کریه ژ بهر بهی و نساخیان و سهره دانا هه جیان؟

بهلی نه خیر

– میڤهانداریا ۵۰-۵۰: چ جارا ته و کهسین بهرامهر ل خوارنگه هی یان جهه کی بهایی تیچوویان د ناڤهرا خودا ب نیفی کریه؟

بهلی نه خیر

پر کرنا تیستا وتاردانا نفیسی (DCT)

